

Wyniki monitoringu zgniotka cynobrowego *Cucujus cinnaberinus*

zgniotek cynobrowy *Cucujus cinnaberinus* (fot. Lech Buchholz)

1. Sprawozdanie z monitoringu zgniotka cynobrowego *Cucujus cinnaberinus* w Polsce

I. INFORMACJE OGÓLNE

1. Kod, nazwa polska i nazwa łacińska

1086 zgniotek cynobrowy *Cucujus cinnaberinus*

2. Informacja w jakich regionach biogeograficznych występuje dany gatunek

Gatunek występuje w obu regionach

3. Koordynatorzy główni: obecni i w poprzednich badaniach

2010-2011: Małgorzata Makomaska-Juchiewicz

2017: Małgorzata Makomaska-Juchiewicz

4. Koordynatorzy krajowi: obecni i w poprzednich badaniach

2010-2011: Lech Buchholz

2017: Lech Buchholz

5. Współpracownicy: obecni i w poprzednich badaniach

2010-2011: brak

2017: brak

6. Eksperti lokalni: obecni i w poprzednich badaniach

2010-2011: Lech Buchholz, Karol Komosiński, Dawid Marczak, Radosław Michalski, Robert Rossa, Krzysztof Sućko, Andrzej Trzeciak

2017: Lech Buchholz, Marcin Kadej, Karol Komosiński, Dawid Marczak, Radosław Michalski, Marek Miłkowski, Robert Rossa, Rafał Ruta, Adrian Smolis, Krzysztof Sućko, Andrzej Trzeciak

7. Lata i miesiące obecnych i poprzednich badań z informacją, czy jeżeli były istotne różnice w porze badań oraz warunkach pogodowych pomiędzy kolejnymi powtórzeniami badań, to czy mogły one wpłynąć na różnice w wynikach badań:

2010-2011: II-X

2017: III-IX

W obu cyklach prace terenowe przeprowadzono z zachowaniem wytycznych podanych w metodyce. Krótszy w 2017 roku okres badań (bez lutego i października) nie miał żadnego wpływu na uzyskane wyniki. Prace monitoringowe nad zgniотkiem cynobrowym prowadzone mogą być praktycznie przez cały rok - z wyłączeniem dni, w których występują niskie temperatury (poniżej +5°C).

8. Liczba stanowisk i obszarów Natura 2000 przypadająca na poszczególne etapy badań:

Tab. 1A. Liczba stanowisk przypadająca na poszczególne etapy badań dla gatunku zgniотtek cynobrowy *Cucujus cinnaberinus* w całej Polsce, monitoring skończony

W latach (cykl)	Dokładnie w latach	Liczba stanowisk gatunku <u>zgniотtek cynobrowy</u> <i>Cucujus cinnaberinus</i> monitorowanych w latach			Liczba usuniętych			Liczba dodanych			Liczba niemonitorowanych (i nieusuniętych)			Uwagi
		ALP	CON	RAZEM	ALP	CON	RAZEM	ALP	CON	RAZEM	ALP	CON	RAZEM	
2009-2012	2010-2011	2	7	9	-	-	-	-	-	-	-	-	-	brak
2015-2018	2017	3	14	17	-	-	-	1	7	8	-	-	-	brak

Tab. 1B. Liczba obszarów Natura 2000 przypadająca na poszczególne etapy badań dla gatunku zgniотtek cynobrowy *Cucujus cinnaberinus* w całej Polsce, monitoring skończony

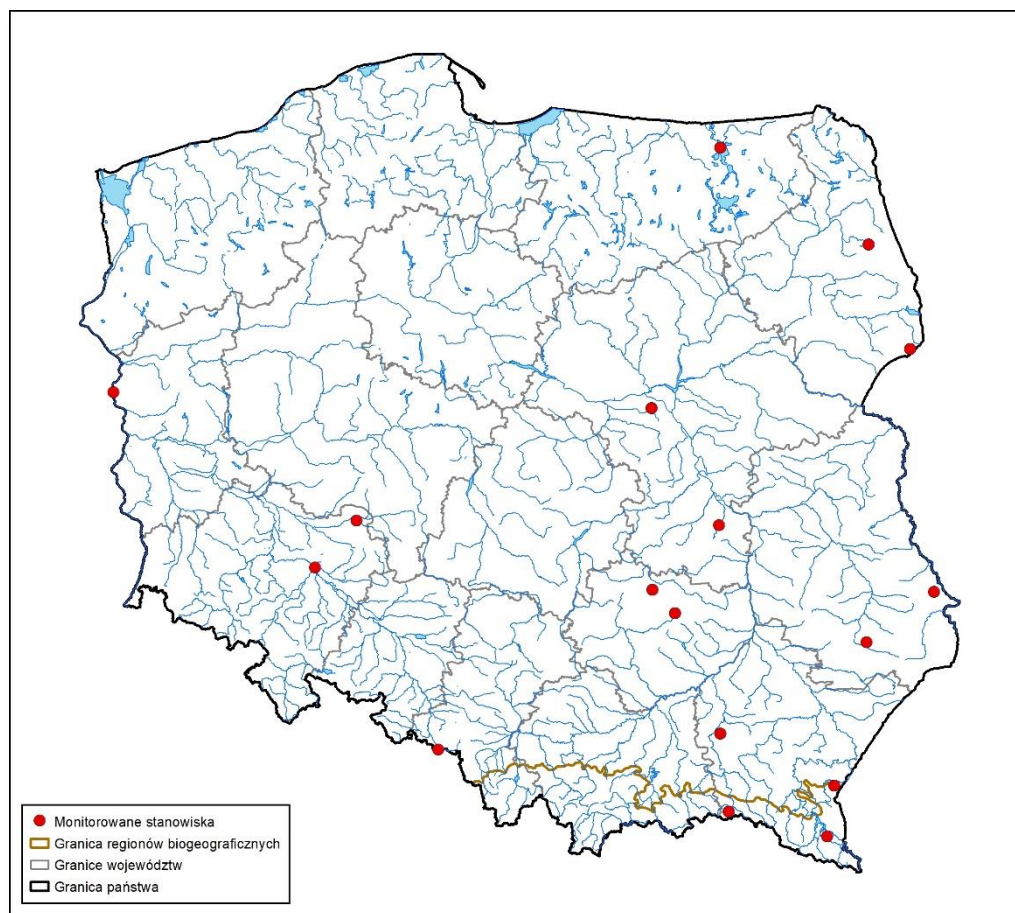
W latach (cykl)	Dokładnie w latach	Liczba obszarów Natura 2000 z gatunkiem <u>zgniотtek cynobrowy</u> <i>Cucujus cinnaberinus</i> monitorowanych w latach			Liczba usuniętych			Liczba dodanych			Liczba niemonitorowanych (i nieusuniętych)			Uwagi
		ALP	CON	RAZEM	ALP	CON	RAZEM	ALP	CON	RAZEM	ALP	CON	RAZEM	
2009-2012	2010-2011	1	6	7	-	-	-	-	-	-	-	-	-	brak
2015-2018	2017	2	15	17	-	-	-	1	9	10	-	-	-	brak

9. Informacja czy była zmieniana metodyka, w tym waloryzacja oraz kiedy i na czym polegała;

W 2017 r. badania monitoringowe prowadzono zgodnie z metodyką opisaną w przewodniku metodycznym z 2012 r. Różnice w stosunku do pierwszego wstępnego etapu badań w latach 2010-2011 dotyczyły 3 wskaźników: nie określa się już wskaźników: stopień naturalności składu gatunkowego drzewostanu i zasobność drzewostanu na stanowisku, wprowadzono natomiast nowy wskaźnik: intensywność gospodarowania, a wskaźnik stopień naturalności składu gatunkowego drzewostanu zastąpiono wskaźnikiem stopień naturalności ekosystemu leśnego, określanym bioindykacyjnie (w oparciu o występowanie - wykrycie w trakcie prac monitoringowych) wskazanych reliktowych (puszczańskich) gatunków chrząszczy. Wskaźnik ten jest wykorzystywany tylko w przypadku, gdy zaistnieje taka możliwość (stwierdzony zostanie co najmniej jeden ze wskazanych reliktowych gatunków chrząszczy) - w przeciwnym razie ocenie podlegać musi struktura przestrzenna i wiekowa drzewostanu. Te dwa wskaźniki wykorzystywane były w 2017 roku alternatywnie. Pozwalało to zachować liczbę wskaźników stanu siedliska określoną w przewodniku metodycznym (4), w tym ich sumarycznej punktacji pozwalającej na określenie ogólnej oceny stanu siedliska.

10. Reprezentatywność wyników pod względem lokalizacji, ocena właściwego rozmieszczenia

W latach 2010-2011 monitoring przeprowadzono na 7 stanowiskach zlokalizowanych w 7 obszarach Natura 2000 (po jednym stanowisku na obszar). Wyboru stanowisk dokonano w oparciu o istniejącą wówczas wiedzę o miejscach stwierdzenia zgniotka cynobrowego w Polsce, wykorzystując przede wszystkim informacje o wysokim stopniu wiarygodności i dotyczące w miarę współczesnych obserwacji. O tego okresu do roku 2017 wzrosła liczba stwierdzeń zgniotka cynobrowego w Polsce, do czego w znacznym stopniu przyczyniła się intensyfikacja poszukiwań nowych stanowisk tego gatunku. Odkryto m.in. kilka stanowisk zlokalizowanych w zachodniej części kraju (Dolina Środkowej Odry, Dolny Śląsk, południowa część Wielkopolski). To skłoniło do zwiększenia liczby stanowisk monitoringowych o 10 (w 2017 roku monitoringowi poddano 17 stanowisk). Biorąc pod uwagę aktualny stan rozpoznania miejsc występowania zgniotka cynobrowego w Polsce, uznać można, że badane 17 stanowisk odzwierciedla jest aktualnie znany zasięg występowania gatunku w Polsce. Zaznaczyć jednak należy, że najprawdopodobniej brak jest pełnego obrazu stanu populacji w regionie alpejskim (brak danych o występowaniu zgniotka cynobrowego w zachodniej części Beskidów), bowiem trudno byłoby przyjąć, że gatunek ten w zachodniej części regionu alpejskiego nie występuje. By rozstrzygnąć ten problem konieczne byłoby przeprowadzenie tam odpowiednich obserwacji.

Ryc. Mapa rozmieszczenia stanowisk monitoringowych

2. Sprawozdanie z monitoringu zgniotka cynobrowego *Cucujus cinnaberinus* w regionie biogeograficznym alpejskim

II.A. PODSUMOWANIE WYNIKÓW NA POZIOMIE STANOWISK

Tab. 2. Oceny: stanu ochrony, jego parametrów i wskaźników łącznie na stanowiskach w regionie biogeograficznym **alpejskim** w różnych okresach badawczych dla gatunku zgniotek cynobrowy *Cucujus cinnaberinus* – monitoring **skończony**

Nazwa parametru/ Stan ochrony	Nazwa wskaźnika*/ Nazwa parametru	OCENA stanu gatunku zgniotek cynobrowy <i>Cucujus cinnaberinus</i> na stanowiskach								Suma monitorowanych stanowisk	
		Liczba stanowisk z daną oceną:									
		FV		U1		U2		XX		poprzednio w roku 2010-2011	teraz w roku 2017
		poprzednio	teraz	poprzednio	teraz	poprzednio	teraz	poprzednio	teraz		
Populacja	areal zajmowany przez populację obecność gatunku	1	3	1	-	-	-	-	-	2	3
	Parametr: Populacja	2	3	-	-	-	-	-	-	2	3
		2	3	-	-	-	-	-	-	2	3
Siedlisko gatunku	ilość martwego drewna	1	1	1	2	-	-	-	-	2	3
	intensywność gospodarowania*	-	1	-	2	-	-	-	-	-	3
	jakość martwego drewna	1	1	1	2	-	-	-	-	2	3
	stopień naturalności ekosystemu leśnego na stanowisku	1	2	1	-	-	-	-	1	2	3
	stopień naturalności składu gatunkowego drzewostanu**	1	-	-	-	-	-	-	-	1	-
	struktura przestrzenna i wiekowa drzewostanu na stanowisku	1	1	1	-	-	-	-	2	2	3
	zasobność drzewostanu na stanowisku**	1	-	1	-	-	-	-	-	2	-
Parametr: Siedlisko gatunku	2	1	-	2	-	-	-	-	2	3	
Perspektywy ochrony		1	1	1	2	-	-	-	-	2	3
STAN OCHRONY (Ocena ogólna)		1	1	1	2	-	-	-	-	2	3

*wskaźnik kardynalny, określany po raz pierwszy w 2017 r., zgodnie z przewodnikiem metodycznym z 2012 r.

** wskaźniki badane wyłącznie w latach 2010-2011

Różnice w stosunku do pierwszego wstępnego etapu badań w latach 2010-2011 dotyczą 3 wskaźników: nie określa się już wskaźników: stopień naturalności składu gatunkowego drzewostanu i zasobność drzewostanu na stanowisku; pierwszy z wymienionych wskaźników zastąpiono wskaźnikiem: stopień naturalności ekosystemu leśnego na stanowisku - alternatywny do wskaźnika struktura przestrzenna i wiekowa drzewostanu na stanowisku i wprowadzono nowy wskaźnik: intensywność gospodarowania.

Tab. 2.A. Podsumowanie zmian ocen stanu ochrony, parametrów i wskaźników łącznie tylko na tych stanowiskach, na których powtarzano badania, w regionie biogeograficznym alpejskim w różnych okresach badawczych dla gatunku zgniotek cynobrowy *Cucujus cinnaberinus* - monitoring skończony

Nazwa wskaźnika/ parametru/ Stan ochrony	ZMIANY OCEN gatunku zgniotek cynobrowy <i>Cucujus cinnaberinus</i>									Suma stanowisk, na których powtarzano badania
	Liczba stanowisk z daną zmianą, w tym rzeczywistą									
	poprawa			pogorszenie			zmiana z oceny XX	zmiana na ocenę XX	brak zmian	
o 1 stopień	o 2 stopnie (z U2 na FV)	Razem poprawa	o 1 stopień	o 2 stopnie (z FV na U2)	Razem pogorszenie					
areal zajmowany przez populację	1	-	1	-	-	-	-	-	1	2
obecność gatunku	-	-	-	-	-	-	-	-	2	2
Parametr: Populacja	-	-	-	-	-	-	-	-	2	2
ilość martwego drewna	-	-	-	-	-	-	-	-	2	2
jakość martwego drewna	-	-	-	-	-	-	-	-	2	2
stopień naturalności ekosystemu leśnego na stanowisku	-	-	-	-	-	-	-	1	1	2
struktura przestrzenna i wiekowa drzewostanu na stanowisku	1	-	1	-	-	-	-	1	-	2
Parametr: Siedlisko gatunku	-	-	-	1	-	1	-	-	1	2
Perspektywy ochrony	-	-	-	-	-	-	-	-	2	2
STAN OCHRONY (Ocena ogólna)	-	-	-	-	-	-	-	-	2	2
UWAGI: np. podanie informacji o zmianach pozornych	Poprawa wartości dwóch wskaźników dotyczy stanowiska Magura i wydaje się być zmianą rzeczywistą wynikającą z realizacji ochrony ekosystemów leśnych w obrębie stanowiska (stanowisko położone jest w granicach Magurskiego PN utworzonego w 1994 roku) - 6-letni odstęp między cyklami monitoringowymi to ponad 1/4 okresu ochrony tego terenu (wcześniej były to lasy gospodarcze). Sądzić więc można, że dzięki tej ochronie (przede wszystkim realizowanej w wielu miejscach ochronie biernej ekosystemów leśnych i zaprzestaniu realizacji cięć przedrębnych i rębnych, a także pozostawianiu w środowisku znacznej części obumierających i martwych drzew, następuje odbudowywanie się populacji zgniotka cynobrowego na tym terenie. Pogorszenie wartości jednego wskaźnika, i co jest tego konsekwencją parametru "Siedlisko", dotyczy stanowiska Lasy Turnickie i także wydaje się być zmianą rzeczywistą, wynikającą z obserwowanej w ostatnich latach intensyfikacji prac gospodarczych w lasach stanowiska. Dwie zmiany na XX wynikają wyłącznie z konieczności dostosowania punktacji wskaźników do wskazań Przewodnika metodycznego i nie mają żadnego merytorycznego znaczenia (jednoczesne uwzględnienie obu alternatywnie stosowanych ocen przy ich wartości U1 lub FV, zawyżałoby punktację służącą ocenie parametru "Siedlisko")									

PODSUMOWANIE WYNIKÓW NA POZIOMIE STANOWISK

II.A.1 Wskaźniki stanu ochrony, aktualne oddziaływania i przewidywane zagrożenia w regionie biogeograficznym alpejskim na stanowiskach

1. Stan i zmiany w czasie poszczególnych wskaźników populacji na stanowiskach

Areal zajmowany przez populację

Aktualnie na wszystkich trzech monitorowanych stanowiskach areal zajmowany przez zgniotka cynobrowego jest odpowiedni: obecność zgniotka została stwierdzona w przynajmniej 5 stykających się ze sobą kwadratach UTM 2x2 km (w przypadku stanowiska Lasy Turnickie było to 10 kwadratów), co oznacza ocenę właściwą dla wszystkich stanowisk. W przypadku jednego z dwu powtórnie badanych stanowisk (Magura) nastąpiła poprawa o jeden stopień (z U1 na FV) oceny tego wskaźnika.

Obecność gatunku

Na wszystkich trzech monitorowanych w 2017 r. stanowiskach stwierdzono obecność gatunku, co oznacza ocenę właściwą (FV). Brak zmian w ocenach w przypadku 2 stanowisk badanych powtórnie.

2. Stan i zmiany w czasie poszczególnych wskaźników siedliska gatunku na stanowiskach

Ilość martwego drewna

Tylko na jednym (Magura) z 3 badanych w 2017 r. stanowisk ilość martwego drewna określono jako właściwą FV (≥ 10 martwych drzew o pierśnicy > 30 cm /ha. Na pozostałych dwóch, tam gdzie liczba martwych drzew o pierśnicy ≥ 30 cm mieściła się w zakresie 2-9, wskaźnik otrzymał ocenę niezadowalającą (U1). Nie nastąpiła żadna zmiana w ocenie tego wskaźnika na dwóch stanowiskach monitorowanych w 2017 r. po raz drugi.

Intensywność gospodarowania

Wskaźnik ten oceniany był po raz pierwszy w roku 2017. Na jednym stanowisku (Magura), położonym w parku narodowym, gdzie aktualnie nie prowadzi się żadnych prac z zakresu gospodarki leśnej, które mogą oddziaływać negatywnie na siedlisko i populację zgniotka cynobrowego, wskaźnik uzyskał ocenę właściwą (FV). Na pozostałych dwóch stanowiskach (Lasy Turnickie i Otryt) występują, co prawda, w pewnych miejscach siedliska o znacznym ograniczeniu zabiegów lub całkiem pozbawione ingerencji gospodarczej (głównie dotyczy to rezerwatów przyrody), jednak większa część ich powierzchni nosi wyraźne ślady coraz intensywniejszej, bieżącej działalności gospodarczej. W związku z tym wskaźnik otrzymał tam ocenę niezadowalającą.

Jakość martwego drewna

Tylko .a jednym z 3 badanych stanowisk (Magura) martwe drewno charakteryzowało się obecnością wszystkich klas rozkładu w mniej więcej podobnej ilości; wskaźnik ten osiągnął więc ocenę właściwą FV. Na pozostałych dwóch stanowiskach (Lasy Turnickie i Otryt) jakość martwego drewna jest niezadowalająca U1 (obecne są tylko 2 klasy wieku). Nie nastąpiła zmiana w ocenie tego wskaźnika na żadnym z dwóch stanowisk monitorowanych powtórnie (Magura, Lasy Turnickie).

Wskaźniki stosowane alternatywnie (do oceny stanu siedliska wykorzystuje się tylko jeden z nich):

Stopień naturalności ekosystemu leśnego na stanowisku

Określanie stopnia naturalności ekosystemu leśnego na stanowisku opiera się na stwierdzeniu obecności pewnych rzadkich gatunków chrząszcza, uznawanych za relikty lasów naturalnych (wymienionych w Przewodniku metodycznym). Wskaźnik ten w 2017 r. został wykorzystany na dwóch stanowiskach (Lasy Turnickie i Otryt). Na obu tych stanowiskach stopień naturalności został oceniony wysoko - ocena FV: w przypadku stanowiska Otryt wskazywała na to obecność zagłębka bruzdkowanego *Rhysodes sulcatus* i ponurka Schneidera *Boros schneideri*, a w przypadku Lasów Turnickich – obecność zagłębka bruzdkowanego. Brak zmian w ocenie wskaźnika na powtórnie badanym stanowisku (Lasy Turnickie).

Na trzecim stanowisku Magura wskaźnika tego nie określano (ocena XX), ponieważ nie stwierdzono tam gatunków chrząszczy charakterystycznych dla lasów naturalnych i wykorzystano alternatywny wskaźnik – struktura przestrzenna i wiekowa ekosystemu leśnego.

Struktura przestrzenna i wiekowa drzewostanu na stanowisku

W 2017 r. wskaźnik ten został wykorzystany na jednym stanowisku (Magura). Strukturę wiekową i przestrzenną drzewostanu określono tam, jako właściwą. Aktualnie na stanowisku znajdują się zarówno drzewa młodszych, średnich i starszych klas wieku. Najbardziej reprezentowana jest grupa drzew młodych, które występują liczniej jedynie na kilku powierzchniach pozbawionych drzewostanu panującego (w tzw. lukach). Ocena tego wskaźnika uległa poprawie o jeden stopień (2010-2011 - U1; 2017 - FV).

Na pozostałych dwóch stanowiskach tego wskaźnika nie określano (XX), ponieważ wykorzystano wskaźnik alternatywny: stopień naturalności ekosystemu leśnego na stanowisku.

Reasumując, na wszystkich trzech stanowiskach stwierdzono stosunkowo naturalny charakter ekosystemu leśnego, na co wskazywała obecność gatunków chrząszcza, uznawanych za relikty lasów naturalnych (w przypadku stanowisk Lasy Turnickie i Otryt), albo zróżnicowana struktura przestrzenna i wiekowa drzewostanu (stanowisko Magura).

3. Stan i zmiany w czasie poszczególnych aktualnych oddziaływań dla gatunku na stanowiskach

Tylko na jednym z 3 badanych stanowisk (Magura) w 2017 r. nie wykazano żadnych oddziaływań (brak zagrożeń i nacisków X), choć w pierwszym cyklu monitoringowym wymieniane były dwa oddziaływania o wpływie negatywnym, jedno o wpływie neutralnym i jedno o pozytywnym. Niemniej te dwa oddziaływania negatywne miały niską

intensywność, a oddziaływanie pozytywne - K02 ewolucja biocenotyczna – miało związek z wyłączeniem terenu z gospodarki leśnej, co skutkowało intensywnymi naturalnymi procesami naturyzacji obszaru. Na pozostałych dwóch stanowiskach wskazane zostały w 2017 r. dwa negatywne i o silnym wpływie oddziaływania, związane z prowadzeniem gospodarki leśnej (B02.02– wycinka lasu i B02.04 – usuwanie martwych i umierających drzew). W odniesieniu do ponownie monitorowanego stanowiska Lasy Turnickie nie oddziaływania te były wskazane także w poprzednim etapie monitoringu i ich wpływ również określono wtedy jako silny.

4. Stan i zmiany w czasie w zakresie i intensywności poszczególnych przewidywanych zagrożeń dla gatunku na stanowiskach.

Na jednym stanowisku (Magura) nie wykazano żadnych zagrożeń: brak zagrożeń i nacisków (X) – jest to teren parku narodowego. W pierwszym cyklu monitoringowym wymieniane były trzy zagrożenia o niskiej intensywności. Na pozostałych dwóch stanowiskach wskazane zostały w 2017 r. dwa zagrożenia, o silnym wpływie związane z prowadzeniem gospodarki leśnej (B02.02– wycinka lasu i B02.04 – usuwanie martwych i umierających drzew), jako kontynuacja wykazanych oddziaływań. W odniesieniu do stanowiska Lasy Turnickie monitorowanego w cyklu 2010-2011 nie odnotowano żadnej zmiany w rodzaju i intensywności tych zagrożeń. Wykonawcy badań są zdania, że założenia obecnie obowiązujących planów urządzenia lasu, stanowią realne silne zagrożenie dla populacji zgniotka.

II.A.2. Stan ochrony i jego parametry w regionie biogeograficznym alpejskim - na stanowiskach

1. Stan i zmiany w czasie parametru populacji na stanowiskach

Na wszystkich trzech badanych w 2017 r. stanowiskach stan populacji jest dobry: na wszystkich wykazano obecność zgniotka i gatunek zajmuje tam duże arealy (ocena FV). Na dwóch powtórnie badanych stanowiskach (Magura i Lasy Turnickie) nie nastąpiły zmiany w ocenie parametru w stosunku do poprzedniego badania. W świetle tych wyników stan populacji zgniotka cynobrowego w regionie alpejskim należałoby uznać za właściwy (FV).

2. Stan i zmiany w czasie parametru siedliska gatunku na stanowiskach

Jakość siedliska oceniono jako dobrą (FV) tylko na jednym z 3 badanych w regionie alpejskim stanowisk (Magura), położonym na terenie parku narodowego, a na dwóch pozostałych, położonych w lasach gospodarczych (Lasy Turnickie, Otryt), jako niezadowalającą U1 z uwagi na niedostateczną ilość i jakość martwego drewna oraz dość dużą intensywność gospodarowania. Dobra jakość siedlisk na stanowisku (Magura) nie uległa zmianie w stosunku do cyklu monitoringowego 2010-2011, natomiast na drugim badanym powtórnie stanowisku - Lasy Turnickie - uległa pogorszeniu o jeden stopień (z FV obniżyła się do U1). To pogorszenie wiązać można z postępującym w ostatnich latach zwiększaniem dostępności do kolejnych fragmentów lasów celem pełnego gospodarczego użytkowania, poprzez remonty i modernizacje istniejących dróg leśnych oraz budowę nowych. Trzeba jednak zaznaczyć, że w poprzednim badaniu nie stosowano jeszcze wskaźnika „intensywność gospodarowania”. W świetle wyników monitoringu (niedostateczna ilość i jakość martwego drewna oraz dość duża intensywność gospodarowania na 2 z 3 badanych stanowisk) stan siedlisk zgniotka cynobrowego w regionie alpejskim należałoby uznać za niezadowalający (U1).

3. Stan i zmiany w czasie parametru perspektyw ochrony gatunku na stanowiskach

Perspektywy ochrony zgniotka cynobrowego oceniono podobnie jak stan siedlisk: jako dobre FV na stanowisku Magura, a na dwóch pozostałych: Lasy Turnickie i Otryt, jako niezadowolające U1. Te oceny wiążą się ze statusem ochronnym stanowisk. Stanowisko Magura leży na terenie Magurskiego Parku Narodowego, gdzie brak jest negatywnych oddziaływań wynikających z prowadzonej gospodarki leśnej. Natomiast pozostałe dwa stanowiska leżą w przeważającej części na terenie lasów gospodarczych (rezerваты przyrody stanowią tylko niewielki procent powierzchni tych stanowisk). Na tych stanowiskach wykazane zostały w 2017 r. dwa negatywne i o silnym wpływie oddziaływania, związane z prowadzeniem gospodarki leśnej (B02.02– wycinka lasu i B02.04 – usuwanie martwych i umierających drzew). Wykonawcy badań są zdania, że założenia obecnie obowiązujących planów urządzenia lasu, stanowią realne silne zagrożenie dla populacji zgniotka. Nie odnotowano zmiany ocen perspektyw ochrony na dwóch stanowiskach monitorowanych powtórnie. Dla stanowiska Magura perspektywy ochrony ponownie oceniono jako dobre (FV), a dla stanowiska Lasy Turnickie utrzymała się ocena niezadowolająca U1.

W świetle powyższych wyników (silne oddziaływania związane z gospodarką leśną, rzutujące na stan siedliska) perspektywy ochrony zgniotka cynobrowego w regionie alpejskim należałoby uznać za niezadowolające (U1).

4. Stan ochrony gatunku i jego zmiany w czasie na stanowiskach

Spośród 3 badanych stanowisk, jedynie dla stanowiska Magura stan ochrony gatunku można określić jako właściwy FV; dla dwóch pozostałych (Lasy Turnickie i Otryt) - jako niezadowolający U1. O ocenach U1 zdecydowały oceny stanu siedliska (niezadowolająca ilość i jakość martwego drewna oraz stosunkowo duża intensywność gospodarowania) i perspektyw ochrony gatunku (zagrożenia związane z wycinką drzew i usuwaniem martwych i umierających drzew). Stanowisko Magura leży na terenie Magurskiego Parku Narodowego, a pozostałe dwa w przeważającej części swej powierzchni na terenie lasów gospodarczych (rezerваты przyrody stanowią tylko niewielki procent powierzchni tych stanowisk). Nie odnotowano zmiany w ocenach stanu ochrony gatunku na dwóch stanowiskach monitorowanych powtórnie. Dla stanowiska Magura stan ochrony oceniono ponownie jako właściwy (FV), a dla stanowiska Lasy Turnickie – ponownie jako niezadowolający U1.

W świetle powyższych wyników stan ochrony zgniotka cynobrowego w regionie alpejskim należałoby uznać za niezadowolający (U1). Na dwóch z 3 badanych stanowisk prowadzona gospodarła leśna wiąże się z obniżoną jakością i ilością martwego drewna, a założenia obowiązujących planów urządzenia lasu, stanowią realne silne zagrożenie dla populacji zgniotka. Należy jednak podkreślić, że byłoby rzeczą niezmiernie trudną (o ile w ogóle możliwą), by w lasach, gdzie prowadzi się gospodarke zgodną z zasadami hodowli lasu i instrukcją ochrony lasu, osiągnąć właściwy (FV) stan ochrony zgniotka cynobrowego.

II.B. POZOSTAŁE TABELI NA POZIOMIE STANOWISKO

Tab. 3. Oceny: stanu ochrony i jego parametrów na poszczególnych stanowiskach w regionie biogeograficznym **alpejskim** dla gatunku zgniotek cynobrowy *Cucujus cinnaberinus* - monitoring **skończony**

Lp.	KOD OBSZARU Natura 2000	Nazwa obszaru Natura 2000	Województwo kraina geograficzna	Id stano- wiska	Nazwa stanowiska	OCENY gatunku <i>zgniotek cynobrowy</i> <i>Cucujus cinnaberinus</i> na poszczególnych stanowiskach							
						Populacja		Siedlisko gatunku		Perspektywy ochrony		Stan ochrony (ocena ogólna)	
						poprzednio	teraz	poprzednio	teraz	poprzednio	teraz	poprzednio	teraz
						w roku 2010-2011	w roku 2017	w roku 2010-2011	w roku 2017	w roku 2010-2011	w roku 2017	w roku 2010-2011	w roku 2017
1.	PLC180001	Bieszczady	podkarpackie	9496	Otryt	-	FV	-	U1	-	U1	-	U1
2.	PLH180001	Ostoja Magurska	podkarpackie	3087	Magura	FV	FV	FV	FV	FV	FV	FV	FV
3.	PLH180012	Ostoja Przemyska	podkarpackie	3569	Lasy Turnickie	FV	FV	FV	U1	U1	U1	U1	U1
Suma poszczególnych ocen stanowisk					FV	2	3	2	1	1	1	1	1
					U1	-	-	-	2	1	2	1	2
					U2	-	-	-	-	-	-	-	-
					XX	-	-	-	-	-	-	-	-
RAZEM liczba ocenianych stanowisk/ ocen						2	3	2	3	2	3	2	3
Uwagi: W 2017 r. monitoring przeprowadzono na 3 stanowiskach (o 1 więcej niż w 2010-2011 r.). Wprowadzonym do monitoringu w 2017 r. stanowiskiem jest Otryt.													

* Brak oceny oznacza, że stanowisko nie było badane w danym sezonie monitoringowym

Wyróżnienie różnic w ocenach: Kolorem pomarańczowym wyróżniono zmianę oceny z wyższej na niższą.

III.A. PODSUMOWANIE WYNIKÓW NA POZIOMIE OBSZARÓW NATURA 2000

Tab. 6. Oceny: stanu ochrony, jego parametrów i wskaźników łącznie na obszarach Natura 2000 w regionie biogeograficznym **alpejskim** w różnych okresach badawczych dla gatunku zgniotek cynobrowy *Cucujus cinnaberinus* - monitoring **skończony**

Nazwa parametru/ Stan ochrony	Nazwa wskaźnika/ parametru	OCENA stanu gatunku <i>zgniotek cynobrowy</i> <i>Cucujus cinnaberinus</i>								Suma obszarów Natura 2000	
		Liczba obszarów Natura 2000 z daną oceną:									
		FV		U1		U2		XX		poprzednio	teraz
		poprzednio	teraz	poprzednio	teraz	poprzednio	teraz	poprzednio	Teraz		
		w roku 2010-2011	w roku 2017	w roku 2010-2011	w roku 2017	w roku 2010-2011	w roku 2017	w roku 2010-2011	w roku 2017	w roku 2010-2011	w roku 2017
Populacja	areal zajmowany przez populację	-	2	-	-	-	-	-	-	-	2
	obecność gatunku	-	2	-	-	-	-	-	-	-	2
	Parametr: Populacja	1	2	-	-	-	-	-	-	1	2
Siedlisko gatunku	ilość martwego drewna	-	1	-	1	-	-	-	-	-	2
	intensywność gospodarowania	-	1	-	1	-	-	-	-	-	2
	jakość martwego drewna	-	1	-	1	-	-	-	-	-	2
	stopień naturalności ekosystemu leśnego na stanowisku	-	2	-	-	-	-	-	-	-	2
	struktura przestrzenna i wiekowa drzewostanu na stanowisku	-	2	-	-	-	-	-	-	-	2
	Parametr: Siedlisko gatunku	-	1	1	1	-	-	-	-	1	2
Perspektywy ochrony		1	1	-	1	-	-	-	-	1	2
STAN OCHRONY (Ocena ogólna)		1	1	-	1	-	-	-	-	1	2

Tab. 6A. Podsumowanie zmian ocen stanu ochrony i parametrów na obszarach Natura 2000, na których powtarzano badania, w regionie biogeograficznym alpejskim w różnych okresach badawczych dla gatunku zgniotek cynobrowy *Cucujus cinnaberinus* - monitoring **skończony**

Nazwa parametru /Stan ochrony	ZMIANY OCEN gatunku <u>zgniotek cynobrowy</u> <i>Cucujus cinnaberinus</i>									Suma obszarów Natura 2000, których monitoring powtarzano
	Liczba obszarów Natura 2000 z daną zmianą, w tym rzeczywistą									
	poprawa			pogorszenie			Zmiana z oceny XX	Zmiana na ocenę XX	Brak zmian	
	o 1 stopień	o 2 stopnie	Razem	o 1 stopień	o 2 stopnie	Razem				
Parametr: Populacja	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1
Parametr: Siedlisko gatunku	1	-	1	-	-	-	-	-	-	1
Perspektywy ochrony	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1
STAN OCHRONY (Ocena ogólna)	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1
UWAGI: np. podanie informacji o zmianach pozornych	Zmiana (jedyna) dotycząca parametru "Siedlisko" jest zmianą rzeczywistą, wynikającą z obserwowanej w ostatnich latach intensyfikacji gospodarki leśnej (głównie w zakresie obejmowania z wyraźnie większą intensywnością kolejnych, wcześniej trudniej dostępnych terenów, cięciami przedrębnymi i rębnyymi)									

OMÓWIENIE I PODSUMOWANIE WYNIKÓW NA POZIOMIE OBSZARÓW NATURA 2000

W 2017 r. 2 stanowiska monitoringowe zlokalizowane były na terenie 2 Obszarów Natura 2000 - Ostoja Magurska i Bieszczady (ponadto jedno stanowisko położone w regionie biogeograficznym alpejskim - Lasy Turnickie, leży na Obszarze natura 2000 Ostoja Przemyska, który to Obszar przypisany jest do regionu biogeograficznego kontynentalnego, więc obszar ten nie jest tu uwzględniony). Oba stanowiska uznać można za reprezentatywne dla obszarów Natura 2000, na których są położone, w związku z czym możliwe było wykonanie oceny dla tych obszarów (porównanie z poprzednim cyklem monitoringowym w odniesieniu może być wykonane wyłącznie w ograniczonym zakresie: w przypadku Ostoja Magurskiej, ze względu na brak analizy wskaźników dla tego obszaru w roku 2010 - ocenione zostały tylko parametry, natomiast Bieszczady poddane zostały monitoringowi po raz pierwszy w 2017 r.).

III.A.1. Wskaźniki stanu ochrony, aktualne oddziaływania i przewidywane zagrożenia w regionie biogeograficznym alpejskim

1. Stan i zmiany w czasie poszczególnych wskaźników populacji na obszarach Natura 2000

Areał zajmowany przez populację

W 2017 r. w obu obszarach poddanych monitoringowi wskaźnik ten uzyskał ocenę FV. W 2010 r. wskaźnik ten nie był oceniany.

Obecność gatunku

W 2017 r. w obu obszarach poddanych monitoringowi wskaźnik ten uzyskał ocenę FV. W 2010 r. wskaźnik ten nie był oceniany.

2. Stan i zmiany w czasie poszczególnych wskaźników siedliska gatunku na obszarach Natura 2000

Ilość martwego drewna

W 2017 r. w obszarze Ostoja Magurska wskaźnik ten uzyskał ocenę FV, natomiast w obszarze Bieszczady U1. W 2010 r. wskaźnik ten nie był oceniany.

Intensywność gospodarowania

W 2017 r. w obszarze Ostoja Magurska wskaźnik ten uzyskał ocenę FV, natomiast w obszarze Bieszczady U1. W 2010 r. wskaźnik ten nie był oceniany.

Jakość martwego drewna

W 2017 r. w obszarze Ostoja Magurska wskaźnik ten uzyskał ocenę FV, natomiast w obszarze Bieszczady U1. W 2010 r. wskaźnik ten nie był oceniany.

Stopień naturalności ekosystemu leśnego na stanowisku

W 2017 r. w obu obszarach, na których znajdowały się monitorowane stanowiska wskaźnik ten uzyskał ocenę FV. W odniesieniu do obszaru Ostoja Magurska ocena tego alternatywnego w stosunku do wskaźnika "Struktura przestrzenna i wiekowa drzewostanu" nie jest podparta danymi o aktualnym występowaniu bioindykacyjnych chrząszczy reliktowych, wymienionych w Przewodniku metodycznym, w związku z czym ocena nie powinna być wystawiana (XX) - ale mimo że jest, nie została uwzględniona w obliczaniu punktacji służącej ocenie parametrów. W 2010 r. wskaźnik ten nie był oceniany.

Struktura przestrzenna i wiekowa drzewostanu na stanowisku

W 2017 r. w obu obszarach poddanych monitoringowi wskaźnik ten uzyskał ocenę FV. W 2010 r. wskaźnik ten nie był oceniany.

3. Stan i zmiany w czasie w zakresie poszczególnych aktualnych oddziaływań dla gatunku na obszarach Natura 2000

W jedynym możliwym do porównania Obszarze natura 2000 - Ostoi Magurskiej odnotowano zanik negatywnego oddziaływania: "Usuwanie martwych i umierających drzew". Można to wiązać z realizowanymi w Magurskim PN, w okresie kilku lat poprzedzających rok 2017, sposobami ochrony przyrody. W poddanym monitoringowi po raz pierwszy w 2017 r. obszarze Natura 2000 Bieszczady oddziaływania dotyczą "wycinki lasu" (którą rozumieć należy jako prowadzenie cięć przedrębnych i rębnych w ramach gospodarczego użytkowania lasu oraz "usuwania martwych i umierających drzew" (głównie w ramach zabiegów gospodarczych - w tym wypadku służących utrzymaniu tzw. dobrego stanu sanitarnego drzewostanów). Oba te oddziaływania wskazane są jako mające duże, negatywne znaczenie.

4. Stan i zmiany w czasie w zakresie i intensywności poszczególnych przewidywanych zagrożeń dla gatunku na obszarach Natura 2000

W jedynym możliwym do porównania Obszarze natura 2000 - Ostoi Magurskiej odnotowano zanik zagrożenia: "Usuwanie martwych i umierających drzew". Można to wiązać z realizowanymi w Magurskim PN, w okresie kilku lat poprzedzających rok 2017, sposobami ochrony przyrody. W poddanym monitoringowi po raz pierwszy w 2017 r. Obszarze natura 2000 Bieszczady jako zagrożenia o istotnym znaczeniu wskazane zostały: "wycinka lasu" (którą rozumieć należy jako prowadzenie cięć przedrębnych i rębnych w ramach gospodarczego użytkowania lasu oraz "usuwanie martwych i umierających drzew" (głównie w ramach zabiegów gospodarczych - w tym wypadku służących utrzymaniu tzw. dobrego stanu sanitarnego drzewostanów). Oba te oddziaływania wskazane są jako mające duże, negatywne znaczenie.

III.A.2. Stan ochrony i jego parametry w regionie biogeograficznym kontynentalnym - na obszarach Natura 2000

1. Stan i zmiany w czasie parametru populacji na obszarach Natura 2000

W 2017 r. w obu obszarach Natura 2000 parametr "Populacja" uzyskał ocenę FV. Ocenę taką posiadał również w roku 2010 w obszarze Ostoja Magurska. Świadczy to o utrzymywaniu się w analizowanych obszarach Natura 2000 silnej populacji zgniotka cynobrowego, dla której warunkiem trwania we właściwym stanie ochrony jest zachowanie właściwej i poprawienie niezadowolającej oceny wskaźników stanu siedliska.

2. Stan i zmiany w czasie parametru siedlisk gatunku na obszarach Natura 2000

W przypadku Ostoi Magurskiej ocena parametru "Siedlisko" uległa poprawie z U1 w 2010 r. na FV w roku 2017. Można to wiązać z realizowanymi w Magurskim PN, w okresie kilku lat poprzedzających rok 2017, sposobami ochrony przyrody. W poddanym monitoringowi po raz pierwszy w 2017 r. obszarze Natura 2000 Bieszczady, parametr ten oceniony został na U1, co wiąże się z faktem, iż zdecydowaną większość powierzchni obszaru stanowią lasy gospodarcze, w których uzyskanie oceny FV dla siedliska jest w praktyce bardzo trudne (o ile w ogóle możliwe - wskaźnik "intensywność gospodarowania" jest wskaźnikiem kardynalnym i on decyduje o ostatecznej ocenie tego parametru).

3. Stan i zmiany w czasie parametru perspektyw ochrony gatunku na obszarach Natura 2000

W obu cyklach monitoringowych (2010 i 2017) w obszarze Ostoja Magurska parametr ten uzyskał ocenę FV, co wiązać można z faktem pokrywania się w dużym stopniu obszaru Natura 2000 z Magurskim PN i stosowaniem tam celowej ochrony ekosystemów leśnych, w tym głównie procesów w nich zachodzących, kształtujących siedliska zgniotka cynobrowego. W obszarze Natura 2000 Bieszczady poddany monitoringowi po raz pierwszy w 2017 r. parametr ten oceniony został na U1. Niezadawalające perspektywy ochrony gatunku w tym obszarze wynikają z faktu, iż zdecydowaną większość powierzchni obszaru stanowią lasy gospodarcze, a prowadzenie gospodarki leśnej (obejmującej cięcia przedrębne, w tym sanitarne oraz rębne) nie stwarza dobrych perspektyw ochrony populacji zgniotka cynobrowego, co wymienione zostało w zagrożeniach.

4. Stan ochrony gatunku i jego zmiany w czasie

W obu cyklach monitoringowych (2010 i 2017) w obszarze Ostoja Magurska parametr ten uzyskał ocenę FV (choć ze względu na niezadawalającą ocenę siedliska w 2010 r. powinna to być ocena U1 w tymże roku), co wiązać można z faktem pokrywania się w dużym stopniu obszaru Natura 2000 z Magurskim PN i stosowaniem tam w okresie kilku lat poprzedzających rok 2017 celowej ochrony ekosystemów leśnych, w tym głównie procesów w nich zachodzących, kształtujących siedliska zgniotka cynobrowego. W obszarze Natura 2000 Bieszczady poddany monitoringowi po raz pierwszy w 2017 r. parametr ten oceniony został na U1. Niezadawalające perspektywy ochrony gatunku w tym obszarze wynikają z faktu, iż zdecydowaną większość powierzchni obszaru stanowią lasy gospodarcze, a prowadzenie gospodarki leśnej (obejmującej cięcia przedrębne, w tym sanitarne oraz rębne) nie stwarza dobrych perspektyw ochrony populacji zgniotka cynobrowego, co wymienione zostało w zagrożeniach.

III.B. POZOSTAŁE TABELY DOTYCZĄCE OBSZARÓW NATURA 2000

Tab. 7. Oceny: stanu ochrony i jego parametrów na poszczególnych obszarach Natura 2000 w regionie biogeograficznym **alpejskim** dla gatunku zgniotek cynobrowy *Cucujus cinnaberinus* - monitoring **skończony**

Lp.	KOD OBSZARU Natura 2000	Nazwa obszaru Natura 2000	Liczba stanowisk w obszarze Natura 2000		Województwo ew. kraina geograficzna	OCENY gatunku <i>zgniotek cynobrowy Cucujus cinnaberinus</i> na poszczególnych obszarach Natura 2000							
			poprzednio	teraz		Populacja		Siedlisko gatunku		Perspektywy ochrony		Stan ochrony (ocena ogólna)	
						poprzednio	teraz	poprzednio	teraz	poprzednio	teraz	poprzednio	teraz
			w roku 2010-2011	w roku 2017		w roku 2010-2011	w roku 2017	w roku 2010-2011	w roku 2017	w roku 2010-2011	w roku 2017	w roku 2010-2011	w roku 2017
1.	PLC180001	Bieszczady	-	1	podkarpackie	-	FV	-	U1	-	U1	-	U1
2.	PLH180001	Ostoja Magurska	1	1	podkarpackie	FV	FV	U1	FV	FV	FV	FV	FV
Suma obszarów z danymi ocenami					FV	1	2	-	1	1	1	1	1
					U1	-	-	1	1	-	1	-	1
					U2	-	-	-	-	-	-	-	-
					XX	-	-	-	-	-	-	-	-
RAZEM liczba ocenianych obszarów/ocen						1	2	1	2	1	2	1	2

Uwagi: w 2010 roku monitoringiem objęty był jeden Obszar natura 2000 - Ostoja Magurska. W 2017 r. do monitoringu włączono dodatkowo jeden Obszar - Bieszczady, w związku z czym w roku tym monitoring przeprowadzona na dwóch Obszarach natura 2000 położonych w regionie biogeograficznym alpejskim.

* Brak oceny oznacza, że w obszarze Natura 2000 nie badano stanowisk w danym sezonie monitoringowym

Wyróżnienie różnic w ocenach: Kolorem zielonym wyróżniono zmianę oceny z niższej na wyższą.

Uwaga: Jedno z 3 badanych w regionie alpejskim stanowisk (Laszy Turnickie) leży w obrębie Ostoi Przemyskiej, zaliczanej do regionu biogeograficznego kontynentalnego i omawianej w drugiej części sprawozdania.

3. Sprawozdanie z monitoringu zgniotka cynobrowego *Cucujus cinnaberinus* w regionie biogeograficznym kontynentalnym

II.A. PODSUMOWANIE WYNIKÓW NA POZIOMIE STANOWISK

Tab. 2. Oceny: stanu ochrony, jego parametrów i wskaźników łącznie na stanowiskach w regionie biogeograficznym kontynentalnym w różnych okresach badawczych dla gatunku zgniotek cynobrowy *Cucujus cinnaberinus* – monitoring skończony

Nazwa parametru/ Stan ochrony	Nazwa wskaźnika/ Nazwa parametru	OCENA stanu gatunku zgniotek cynobrowy <i>Cucujus cinnaberinus</i> na stanowiskach								Suma monitorowanych stanowisk	
		Liczba stanowisk z daną oceną:									
		FV		U1		U2		XX		poprzednio w roku 2010-2011	teraz w roku 2017
		poprzednio	teraz	poprzednio	teraz	poprzednio	teraz	poprzednio	teraz		
Populacja	areal zajmowany przez populację obecność gatunku	3	6	2	4	2	4	-	-	7	14
	Parametr: Populacja	6	11	1	2	-	1	-	-	7	14
		4	6	3	5	-	3	-	-	7	14
Siedlisko gatunku	ilość martwego drewna	3	4	3	10	1	-	-	-	7	14
	intensywność gospodarowania*	-	7	-	6	-	1	-	-	-	14
	jakość martwego drewna	5	9	2	4	-	1	-	-	7	14
	stopień naturalności ekosystemu leśnego na stanowisku	4	5	2	2	1	-	-	7	7	14
	stopień naturalności składu gatunkowego drzewostanu**	3	-	1	-	-	-	-	-	4	-
	struktura przestrzenna i wiekowa drzewostanu na stanowisku	4	4	2	3	1	-	-	7	7	14
	zasobność drzewostanu na stanowisku**	2	-	4	-	-	-	1	-	7	-
Parametr: Siedlisko gatunku	5	6	1	6	1	2	-	-	7	14	
Perspektywy ochrony		4	6	2	6	-	1	1	1	7	14
STAN OCHRONY (Ocena ogólna)		3	4	3	6	1	4	-	-	7	14

*wskaźnik wprowadzony do badania 2017 r.

** wskaźniki badane wyłącznie w latach 2010-2011

Różnice w stosunku do pierwszego wstępnego etapu badań w latach 2010-2011 dotyczą 3 wskaźników: nie określa się już wskaźników: stopień naturalności składu gatunkowego drzewostanu i zasobność drzewostanu na stanowisku, wprowadzono natomiast nowy wskaźnik: intensywność gospodarowania.

Tab. 2.A. Podsumowanie zmian ocen stanu ochrony, parametrów i wskaźników łącznie tylko na tych stanowiskach, na których powtarzano badania, w regionie biogeograficznym **kontynentalnym** w różnych okresach badawczych dla gatunku zgniotek cynobrowy *Cucujus cinnaberinus* - monitoring **skończony**

Nazwa wskaźnika/ parametru/ Stan ochrony	ZMIANY OCEN gatunku <u>zgniotek cynobrowy <i>Cucujus cinnaberinus</i></u>									Suma stanowisk, na których powtarzano badania
	Liczba stanowisk z daną zmianą, w tym rzeczywistą									
	Poprawa			pogorszenie			zmiana z oceny XX	zmiana na ocenę XX	brak zmian	
	o 1 stopień	o 2 stopnie (z U2 na FV)	Razem poprawa	o 1 stopień	o 2 stopnie (z FV na U2)	Razem pogorszenie				
areal zajmowany przez populację	-	1	1	-	-	-	-	-	6	7
obecność gatunku	-	-	-	-	-	-	-	-	7	7
Parametr: Populacja	1	-	1	2	-	2	-	-	4	7
ilość martwego drewna	2	-	2	-	-	-	-	-	5	7
jakość martwego drewna	-	-	-	-	-	-	-	-	7	7
stopień naturalności ekosystemu leśnego na stanowisku	1	-	1	-	-	-	-	3	3	7
struktura przestrzenna i wiekowa drzewostanu na stanowisku	-	-	-	-	-	-	-	4	3	7
Parametr: Siedlisko Gatunku	1	-	1	-	-	-	-	-	6	7
Perspektywy ochrony	-	-	-	-	-	-	-	-	7	7
STAN OCHRONY (Ocena ogólna)	2	-	2	2	-	2	-	-	3	7
UWAGI: np. podanie informacji o zmianach pozornych	<p>Uwagi: Poprawa wartości wskaźnika "areal zajmowany przez populację" o 2 stopnie (z U2 na FV) dotyczy stanowiska Pocięcha, gdzie w pierwszym cyklu monitoringowym zgniotek cynobrowy wykazany był w oparciu o pojedynczą obserwację (ocena U2), a w 2017 wskaźnik ten spełnił kryteria oceny FV i wydaje się być zmianą pozorną związaną z wcześniejszym, słabym rozpoznaniem występowania gatunku na stanowisku. Poprawę o jeden stopień wskaźnika "ilość martwego drewna" odnotowano na dwóch stanowiskach: Las Wolica (z U2 na U1) i Rezerwat Sztynort (z U1 na FV) i są to najprawdopodobniej zmiany rzeczywiste, związane z realizacją służących ochronie populacji zgniotka cynobrowego działań (a ściślej odstępiania od intensywnego usuwania zamierających i martwych drzew) na stanowisku Las Wolica i konsekwentnej ochrony siedlisk saproksylicznych na stanowisku Rezerwat Sztynort. Stanowiska Las Wolica dotyczy również poprawa oceny stopnia naturalności ekosystemu leśnego (z U2 na U1) - w 2017 r. odkryto występowanie na stanowisku jednego gatunku reliktoowego chrząszcza, waloryzującego ten wskaźnik na ocenę U1; może to być jednak zmiana pozorna, wynikająca z wcześniej słabszego rozpoznania występowania tego i podobnych mu ekologicznie gatunków. Trzy (w odniesieniu do wskaźnika "stopień naturalności ekosystemu leśnego") oraz cztery (w odniesieniu do wskaźnika "struktura przestrzenna i wiekowa drzewostanu") zmiany na XX wynikają wyłącznie z konieczności dostosowania punktacji wskaźników do wskaźnik Przewodnika metodycznego i nie mają żadnego merytorycznego znaczenia (jednoczesne uwzględnienie obu alternatywnie stosowanych ocen przy ich wartości U1 lub FV, zawyżało by punktację służącą ocenie parametru "Siedlisko"). Zmiany na poziomie wskaźników skutkowały zmianami na poziomie parametrów: odnotowano poprawę parametrów "siedlisko" i "stan ochrony" (z U2 na U1) na stanowisku Las Wolica oraz parametrów: "populacja" i "stan ochrony" (z U1 na FV) na stanowisku Pocięcha. Mimo nie wykazania pogorszenia oceny żadnego ze wskaźników, pogorszeniu o jeden stopień uległy parametry: "populacja" i "stan ochrony" na stanowiskach Rezerwat Sztynort (z U1 na U2) i Starodrzew Szyndzielski (z FV na U1). Uznać to jednak można za zmianę pozorną wynikającą z zawyżenia ocen w pierwszym cyklu monitoringowym,</p>									

PODSUMOWANIE WYNIKÓW NA POZIOMIE STANOWISK

II.A.1 Wskaźniki stanu ochrony, aktualne oddziaływania i przewidywane zagrożenia w regionie biogeograficznym kontynentalnym na stanowiskach

1. Stan i zmiany w czasie poszczególnych wskaźników populacji na stanowiskach

Areał zajmowany przez populację

W 2017 r. tylko na 6 z 14 monitorowanych stanowisk (Lasy Białowieży, Lasy Bliżyńskie, Lasy Strzeleckie, Pasma Łysogórskie, Pociecha, Słubickie Lasy Łęgowe) areał zajmowany przez populację jest dostatecznie duży (FV); na każdym z tych stanowisk obecność gatunku wykryto w 5-6 stykających się ze sobą kwadratach UTM 2x2 km. Na 4 stanowiskach areał okazał się niezadowalający (od 2 do 4 kwadratów 2x2 km; ocena U1), a na jednym (Nadgraniczna Dolina Odry) zbyt mały (zgniotek cynobrowy występuje tam na małej powierzchni obejmującej tylko jeden kwadrat 2x2 km) – ocena U2. Ocenę złą U2 otrzymały również 3 stanowiska (Bagienne Lasy Milickie, Lasy Radomsko-Kozienickie, Rezerwat Sztynort), gdzie areał wyniósł 0, jako że nie stwierdzono gatunku na tych stanowiskach.

Na prawie wszystkich (6) z 7 powtórnie badanych stanowisk areał zajmowany przez populację nie uległ istotnym zmianom. Jedyna zmiana: poprawa o dwa stopnie (z U2 na FV) oceny tego wskaźnika dotyczy stanowiska Pociecha, gdzie w pierwszym cyklu monitoringowym zgniotek cynobrowy wykazany był w oparciu o pojedynczą obserwację (1 kwadrat 2x2km) poprawa ta jest, jak można przypuszczać, tylko zmianą pozorną, wynikającą ze słabego rozpoznania kondycji populacji zgniotka cynobrowego na tym stanowisku w pierwszym cyklu monitoringowym.

Reasumując, areał zajmowany przez populację jest dla ponad połowy stanowisk niewłaściwy.

Obecność gatunku

W badaniu w 2017 aktualną obecność gatunku wykryto na większości stanowisk (11 z 14 monitorowanych): Las Wolica, Lasy Białowieży, Lasy Bliżyńskie, Lasy Kosobudzkie, Lasy nad Widawą, Lasy Strzeleckie, Nadgraniczna Dolina Odry, Pasma Łysogórskie, Pociecha, Słubickie Lasy Łęgowe, Starodrzew Szyndzielski). Na tych stanowiskach wskaźnik uzyskał ocenę właściwą (FV). Na 2 stanowiskach nie stwierdzono w trakcie badań aktualnego występowania gatunku, ale jego obecność została tam potwierdzona w okresie ostatnich 12 lat, co oznacza ocenę niezadowalającą U1 dla wskaźnika „obecność” (na stanowisku Rezerwat Sztynort ostatnie stwierdzenie gatunku dotyczy roku 2007, a na stanowisku Bagienne Lasy Milickie - roku 2011). Na stanowisku Lasy Radomsko-Kozienickie (badane po raz pierwszy), również nie stwierdzono obecności gatunku w aktualnym badaniu. Ponieważ jednak od ostatniego stwierdzenia upłynęło już 16 lat, wskaźnik „obecność” otrzymał ocenę złą U2.

W przypadku 7 stanowisk badanych powtórnie nie zanotowano zmian w przypadku tego wskaźnika: na 6 stanowiskach (Las Wolica, Lasy Białowieży, Lasy Bliżyńskie, Pasma Łysogórskie, Pociecha i Starodrzew Szyndzielski) utrzymały się oceny FV. Na wymienionych stanowiskach zgniotek cynobrowy jest stosunkowo łatwy do wykrycia, więc sądzić można, że tworzy tam stabilne na obecną chwilę, populacje. Dla stanowiska Sztynort, gdzie w obu sezonach monitoringu nie stwierdzono obecności gatunku utrzymała się ocena niezadowalająca U1.

2. Stan i zmiany w czasie poszczególnych wskaźników siedliska gatunku na stanowiskach

Ilość martwego drewna

Na większości stanowisk (10 z 14 badanych; 71%) ilość martwego drewna jest niewystarczająca, na poziomie U1 (waha się od 2 do 8 martwych drzew o pierśnicy >30cm/ha; na 5 stanowiskach ok. 6/ha). Tylko na 4 z 14 monitorowanych stanowisk (Lasy Białowieży, Pasma Łysogórskie, Pocięcha, Rezerwat Sztynort) stwierdzono odpowiednią ilość i wskaźnik uzyskał ocenę właściwą (FV). Średnia liczba martwych drzew o średnicy powyżej 30 cm na badanych powierzchniach 1 ha przekraczała tam 10 sztuk. Wszystkie te stanowiska położone są w parkach narodowych lub w rezerwacie.

Na większości (5) z 7 powtórnie badanych stanowisk ilość martwego nie uległa istotnym zmianom od poprzedniego badania. Na żadnym stanowisku nie doszło do pogorszenia a na dwóch stanowiskach ilość martwego drewna zwiększyła się. Na stanowisku Rezerwat Sztynort nastąpiła zmiana oceny wskaźnika z U1 na FV, , co można wiązać z konsekwentnym w ostatnich latach realizowaniem tam ochrony biernej. Nie poskutkowało to jednak odbudowaniem się populacji zgniotka cynobrowego na tym stanowisku, być może w czasie gdy stwierdzono tam występowanie gatunku (2007) populacją była już zamierającą, co przy stosunkowo małej powierzchni stanowiska mogło spowodować jej ustąpienie. Na stanowisku Las Wolica nastąpiła poprawa oceny tego wskaźnika z U2 na U1.

Intensywność gospodarowania

Wskaźnik ten oceniany był tylko w 2017 roku, co nie daje możliwości porównania z wynikami poprzedniego cyklu monitoringowego. Na połowie (7 z 14 badanych) stanowisk (Lasy Białowieży, Pasma Łysogórskie, Pocięcha, Rezerwat Sztynort, Starodrzew Szyndzielski, Nadgraniczna Dolina Odry i Słubickie Lasy Łęgowe) siedliska nie podlegają aktualnie gospodarce leśnej lub intensywność gospodarowania jest bardzo niska i wskaźnik uzyskał tam ocenę właściwą FV. 5 z tych stanowisk jest w całości zlokalizowanych w rezerwach przyrody i parkach narodowych.

Na 6 stanowiskach (Las Wolica, Lasy Bliżynskie, Bagienne Lasy Milickie, Lasy Kosobudzkie, Lasy Radomsko-Kozienickie i Lasy Strzeleckie) siedliska noszą wyraźne ślady bieżącej działalności gospodarczej, niemniej nie jest ona bardzo intensywna (ocena niezadowolającą U1). Wśród nich jest stanowisko położone w Rostoczańskim PN, wyłączonym z działalności gospodarczej, ale w obszarze ochrony czynnej, na większej jego części, występują siedliska ze śladami usuwania drzew (w tym złomów i wywrotów), a na mniejszej jego części, siedliska poddawane działaniom związanym z przebudową drzewostanów, z małą ilością pozostawianego martwego drewna. Tylko na jednym stanowisku (Lasy nad Widawą) siedlisko podlega aktualnie intensywnej gospodarce leśnej i wskaźnik otrzymał tam ocenę złą U2.

Jakość martwego drewna

Na większości stanowisk (9 z 14 badanych) jakość martwego drewna jest odpowiednia – obecne są 4 klasy rozkładu drewna w mniej więcej jednakowej ilości) i wskaźnik uzyskał tam ocenę właściwą FV. Na 4 stanowiskach (Las Wolica, Lasy Bliżynskie, Lasy nad Widawą i Lasy Radomsko-Kozienickie), gdzie udział poszczególnych klas rozkładu jest bardzo nierównomierny, wskaźnik otrzymał ocenę niezadowolającą U1. Ocena złą U2 dotyczyła tylko jednego stanowiska (Bagienne Lasy Milickie), gdzie występuje prawie wyłącznie IV klasa rozkładu.

Nie odnotowano istotnych zmian w jakości martwego drewna na stanowiskach badanych powtórnie, poddanych monitoringowi po raz pierwszy w latach 2010-2011.

Wskaźniki stosowane alternatywnie (do oceny stanu siedliska wykorzystuje się tylko jeden z nich):

Stopień naturalności ekosystemu leśnego na stanowisku

Jest to wskaźnik alternatywny w stosunku do wskaźnika "Struktura przestrzenna i wiekowa drzewostanu na stanowisku" - w przypadku możliwości wystawienia oceny FV lub U1 tego wskaźnika, nie określa się już wskaźnika alternatywnego (ocena XX), gdyż tylko takie rozwiązanie pozwala zachować prawidłową (określoną w Przewodniku metodycznym) punktację sumaryczną wskaźników stanu siedliska, służących określeniu parametru "Siedlisko".

W 2017 roku wskaźnik zastosowano dla połowy badanych stanowisk (7 z 14). W przypadku 5 z nich (Lasy Białowieży, Lasy Bliżyńskie, Pasma Łysogórskie, Lasy Kosobudzkie i Lasy Strzeleckie) stopień naturalności ekosystemu leśnego jest wysoki (ocena FV). Wszystkie te stanowiska położone są w dużych kompleksach leśnych o zachowanych jeszcze na znacznej części ich powierzchni, cechach lasów naturalnych, w których występują reliktowe, puszczańskie gatunki chrząszczy, które są wskaźnikami ekosystemów leśnych o najwyższym stopniu naturalności. Stwierdzono występowanie m.in. ponurka Schneidera, zagłębka brudkowanego, zgniotka szkarłatnego i pawężnicy wielkiej.

Ocenę niezadowolającą U1 dla tego wskaźnika w 2017 r. otrzymały 2 stanowiska: Las Wolica i Lasy Radomsko-Kozienickie. W obu przypadkach mamy do czynienia również z większymi kompleksami leśnymi, ale już na tyle przekształconymi gospodarką, że spośród reliktowych gatunków puszczańskich chrząszczy występują w nich tylko te, które są mniej wymagające w stosunku do poziomu naturalności ekosystemu leśnego (*Neomida haemorrhoidalis*, *Diacanthous undulatus*).

Brak aktualnego stwierdzenia występowania reliktowych gatunków chrząszczy był przyczyną rezygnacji z oceny tego wskaźnika w roku 2017 na 7 stanowiskach - Starodrzew Szyndzielski, a także stanowiskach: Pociecha, Rezerwat Sztynort, Bagienne Lasy Milickie, Lasy nad Widawą, Nadgraniczna Dolina Odry oraz Słubickie Lasy Łęgowe.

W stosunku do pierwszego cyklu monitoringowego nie odnotowano zmiany oceny tego wskaźnika na 3 stanowiskach (Lasy Białowieży, Lasy Bliżyńskie, Pasma Łysogórskie). Na trzech stanowiskach, ze względu na brak wykazania wskaźnikowych gatunków chrząszczy w 2017 r. (poprzednio były wykazane) nastąpiła zmiana na ocenę XX; w przypadku stanowiska Starodrzew Szyndzielski była to zmiana z oceny FV na XX, a w przypadku stanowisk Pociecha i Rezerwat Sztynort, nastąpiła zmiana z oceny U1 na XX. Na stanowisku Las Wolica odnotowano poprawę w stosunku do pierwszego cyklu monitoringowego z U2 na U1 (wykazano po raz pierwszy obecność gatunku chrząszcza wskazującego na stosunkowo naturalny charakter lasu).

Struktura przestrzenna i wiekowa drzewostanu na stanowisku

Jest to wskaźnik alternatywny w stosunku do wskaźnika "Stopień naturalności ekosystemu leśnego na stanowisku" - określany tylko przy braku możliwości wystawienia oceny FV lub U1 tego wskaźnika - w przeciwnym przypadku nie określa się tego wskaźnika (ocena XX), gdyż tylko takie rozwiązanie pozwala zachować prawidłową (określoną w Przewodniku metodycznym) punktację sumaryczną wskaźników stanu siedliska, służących określeniu parametru "Siedlisko".

W 2017 roku wskaźnik zastosowano dla 7 z 14 badanych stanowisk, gdzie nie udało się wykazać obecności gatunków chrząszczy, wskaźnikowych dla lasów o charakterze puszczańskim. Na 4 z tych stanowisk drzewostan panujący ma naturalnie zróżnicowaną strukturę wiekową i przestrzenną - ocena FV dla wskaźnika (Pociecha, Rezerwat Sztynort, Starodrzew Szyndzielski i Słubickie Lasy Łęgowe).

Pozostałe 3 stanowiska (Bagienne Lasy Milickie, Lasy nad Widawą i Nadgraniczna Dolina Odry) otrzymały ocenę niezadowalającą U1 dla tego wskaźnika. Oceny niewłaściwe oznaczały, że na tych stanowiskach występowały drzewostany o uproszczonej strukturze wiekowej i przestrzennej, wynikającej z gospodarczego użytkowania. W stosunku do pierwszego cyklu monitoringowego nie odnotowano zmiany oceny tego wskaźnika na żadnym ze stanowisk (na 3 stanowiskach - Pociecha, Rezerwat Sztynort i Starodrzew Szyndzielski - utrzymana została ocena FV, natomiast na 4 stanowiskach, odstąpiono od oceny ze względu na wykorzystanie w 2017 r. wskaźnika alternatywnego (Las Wolica: z U2 na XX, Lasy Białowieży: z FV na XX, Lasy Bliżynskie: z U1 na XX i Pasma Łysogórskie: z U1 na XX). W związku z powyższym nie można tego uznać za zmiany kierunkowe oceny omawianego wskaźnika.

Reasumując, na ponad połowie badanych stanowisk (64%; 9 na 14 badanych) naturalność ekosystemu leśnego, mierzona alternatywnie występowaniem rzadkich reliktowych chrząszczy lub zróżnicowaniem struktury przestrzennej i wiekowej drzewostanu, jest wysoka (FV). Na pozostałych stanowiskach stopień naturalności jest mniejszy (ocena U1): występują reliktowe gatunki chrząszczy, nie kwalifikujące do oceny FV lub drzewostany o nieco uproszczonej strukturze. Brak ocen złych.

3. Stan i zmiany w czasie poszczególnych aktualnych oddziaływań dla gatunku na stanowiskach

W 2017 r. odnotowano łącznie 13 zdefiniowanych oddziaływań. Najważniejsze z nich, stwierdzane na większości stanowisk, to oddziaływania związane z gospodarką leśną (kody ogólne B leśnictwo i B02 gospodarka leśna i plantacyjna i kody szczegółowe B02.02 – wycinka lasu i B02.04 usuwanie martwych i umierających drzew), o intensywności głównie silnej lub średniej.

Gospodarka leśna/ leśnictwo oddziałuje w istotny, negatywny sposób na stan ochrony gatunku w wielu aspektach. Przede wszystkim objawia się uproszczeniem struktury przestrzennej i wiekowej drzewostanów oraz usuwaniem w cięciach rębnych i przedrębnych potencjalnych mikrosiedlisk rozwoju gatunku. Ponadto obowiązujące w gospodarce leśnej zasady nakazują daleko idącą redukcję aktualnych mikrosiedlisk rozwoju gatunku poprzez usuwanie zamierających i martwych drzew, w tym w szczególności drzew powalonych (stanowiących z ekonomicznego punktu widzenia w pełni wartościowy surowiec) oraz opanowanych przez kambiofagiczne owady (których usuwanie na bieżąco nakazuje "Instrukcja ochrony lasu"). Dodatkowymi negatywnymi oddziaływaniami gospodarki leśnej na populację zgniotka cynobrowego są m.in.: budowa i modernizacja dróg leśnych udostępniających do intensywnych działań gospodarczych te powierzchnie leśne, które z racji swej wcześniejszej trudnej dostępności stanowiły ostoje zgniotka i podobnych mu ekologicznie gatunków, chemiczne zwalczanie szkodników, itp.

Na kilku stanowiskach wskazano na pozytywne oddziaływania, związane z procesami sukcesji (K02 ewolucja biocenotyczna – sukcesja). Dzięki dynamicznym przemianom sukcesyjnym w ekosystemie leśnym, przebiegającym w sposób spontaniczny i niezakłócony bezpośrednią presją gospodarczą, kształtują się na bieżąco mikrosiedliska rozwoju gatunku oraz odpowiednie warunki mikroklimatyczne, co zapewnia ciągłość jego występowania na danym terenie. Pozostałe oddziaływania nie mają większego znaczenia, gdyż dotyczą pojedynczych stanowisk.

Na 2 stanowiskach (Stubickie Lasy Łęgowe, Starodrzew Szyndzielski) nie zidentyfikowano oddziaływań (X).

Trudno jest jednoznacznie określić zmiany w czasie poszczególnych aktualnych oddziaływań dla gatunku na stanowiskach badanych powtórnie, ponieważ sposób kodowania oddziaływań jest mało precyzyjny, a ocena ich intensywności jest tylko oceną ekspercką. Fakt, że na danym stanowisku wcześniej nie stwierdzono jakiegoś oddziaływania, a teraz się go podaje, nie musi świadczyć o pogorszeniu się sytuacji na stanowisku (i odwrotnie, aktualne nie wykazanie jakiegoś oddziaływania nie świadczy o poprawie sytuacji gatunku). Ogólnie daje się zauważyć lekką tendencję wzrostową w odniesieniu do oddziaływań negatywnych i ich intensywności.

4. Stan i zmiany w czasie w zakresie i intensywności poszczególnych przewidywanych zagrożeń dla gatunku na stanowiskach.

W 2017 r. odnotowano łącznie 13 rodzajów zagrożeń. Podobnie jak w przypadku oddziaływań najistotniejsze związane są gospodarką leśną (kody ogólne B leśnictwo i B02 gospodarka leśna i plantacyjna i kody szczegółowe B02.02 – wycinka lasu i B02.04 usuwanie martwych i umierających drzew), przy czym za najistotniejszy negatywny wpływ ma usuwanie martwych i umierających drzew (wskazane na 11 stanowiskach). Usuwanie drzew martwych (stojących i powalonych lub złamanych) oraz obumierających (m.in. z objawami opanowania przez organizmy patogeniczne - np. zahubionych), celem utrzymania dobrego stanu sanitarnego drzewostanu (wynika to z zapisów instrukcji ochrony lasu), a także usuwanie drzew zamierających, wypróchniałych i martwych, dyktowane względami bezpieczeństwa osób przebywających w lesie powoduje redukcję aktualnych i potencjalnych miejsc rozwoju gatunku. Inne, niezwiązane z gospodarką leśną zagrożenia dotyczą pojedynczych stanowisk i nie mają większego znaczenia w skali regionu biogeograficznego. Trudno jest określić zmiany w czasie poszczególnych zagrożeń, ponieważ sposób kodowania zagrożeń jest mało precyzyjny, a ocena skali/intensywności zagrożenia jest tylko oceną ekspercką. Ogólnie daje się zauważyć lekką tendencję wzrostową w odniesieniu do zagrożeń i ich intensywności.

Na 2 stanowiskach (Pociecha, Rezerwat Sztynort) nie zidentyfikowano zagrożeń (X).

II.A.2. Stan ochrony i jego parametry w regionie biogeograficznym kontynentalnym - na stanowiskach

1. Stan i zmiany w czasie parametru populacji na stanowiskach

Na większości stanowisk (8 z 14 badanych) stan populacji określono jako niewłaściwy: niezadowalający U1 na 5 stanowiskach (Las Wolica, Starodrzew Szyndzielski, Lasy Kosobudzkie, Lasy nad Widawą i Nadgraniczna Dolina Odry) i zły U2 na 3 stanowiskach (Rezerwat Sztynort, Bagienne Lasy Milickie i Lasy Radomsko-Kozienickie). Dobry stan populacji (FV) miało 6 stanowisk (Lasy Białowieży, Lasy Bliżyńskie, Pasma Łysogórskie, Pociecha, Lasy Strzeleckie i Słubickie Lasy Łęgowe). O ocenach niezadowalających zdecydował zbyt mały areal zajmowany przez populację, a o ocenach złych – brak stwierdzeń gatunku na stanowiskach.

W przypadku 4 z 7 ponownie badanych stanowisk nie zanotowano zmian stanu populacji. Poprawę odnotowano w przypadku jednego stanowiska (Pociecha - z U1 na FV), a pogorszenie w przypadku 2 stanowisk (Rezerwat Sztynort - z U1 na U2 i Starodrzew Szyndzielski - z FV na U1). W przypadku stanowiska Pociecha, poprawę uznać można za pozorną ze względu na słabe rozpoznanie w 2010 r. rzeczywistego arealu zajmowanego przez populację. W przypadku stanowiska Rezerwat Sztynort, pogorszenie (do oceny U2) wynika z dwukrotnego nie potwierdzenia występowania gatunku na stanowisku, a w przypadku stanowiska Starodrzew Szyndzielski pogorszenie tego parametru (do oceny U1) jest pozorne, W pierwszym cyklu monitoringowym (2010) nie uwzględniono niewielkiej powierzchni stanowiska i zawyżono ocenę ze względu na stosunkowo liczne stwierdzenia gatunku w obrębie stanowiska.

W świetle powyższych wyników monitoringu (niedostateczny areal zajmowany przez populację lub brak stwierdzeń gatunku na większości stanowisk) stan populacji zgniotka cynobrowego w regionie kontynentalnym należałoby uznać za niezadowalający (U1).

2. Stan i zmiany w czasie parametru siedliska gatunku na stanowiskach

Na większości stanowisk (8 z 14 badanych) stan populacji określono jako niewłaściwy, przy czym ocenę niezadowalającą U1 otrzymało 6 stanowisk (Las Wolica, Lasy Bliżyńskie, Lasy Kosobudzkie, Lasy Radomsko-Kozienickie, Lasy Strzeleckie i Nadgraniczna Dolina Odry), a ocenę złą U2 - tylko 2 stanowiska (Bagienne Lasy Milickie i Lasy nad Widawą). O takich ocenach parametru decydowała głównie mała ilość martwego drewna i duża intensywność gospodarowania.

Jakość siedlisk określono jako właściwą FV na 6 stanowiskach (Lasy Białowieży, Pasma Łysogórskie, Pociecha, Rezerwat Sztynort, Starodrzew Szyndzielski i Słubickie Lasy Łęgowe). Wszystkie te stanowiska zlokalizowane są w całości lub znacznej części na terenach objętych ochroną prawną, polegającą m.in. na wyłączeniu z gospodarki leśnej.

Na większości powtórnie badanych 7 stanowisk nie zanotowano zmian w jakości siedlisk. Jedyna zmiana to poprawa jakości siedliska w przypadku stanowiska Las Wolica - z U2 na U1. Poprawa ta wynika ze zwiększenia się ilości martwego drewna oraz „stopnia naturalności ekosystemu leśnego na stanowisku” (wykryto 1 gatunek chrząszcza charakterystycznego dla stosunkowo naturalnych drzewostanów) w roku 2017 w stosunku do roku 2011.

W świetle powyższych wyników monitoringu (głównie mała ilość martwego drewna i duża intensywność gospodarowania na większości badanych stanowisk) stan siedlisk zgniotka cynobrowego w regionie kontynentalnym należałoby uznać za niezadowalający (U1).

3. Stan i zmiany w czasie parametru perspektyw ochrony gatunku na stanowiskach

Aktualnie (2017) perspektywy ochrony zostały ocenione jako dobre FV na 6 stanowiskach (Lasy Białowieży, Lasy Kosobudzkie, Pasma Łysogórskie, Pociecha, Starodrzew Szyndzielski, Słubickie Lasy Łęgowe). Wszystkie te stanowiska zlokalizowane są w całości lub znacznej części na terenach objętych ochroną prawną, polegającą głównie na wyłączeniu z gospodarki leśnej. Kolejnych 6 stanowisk otrzymało ocenę niezadowalającą U1 dla tego parametru; są to Las Wolica, Lasy Bliżyńskie, Lasy nad Widawą, Lasy Radomsko-Kozienickie, Lasy Strzeleckie i Nadgraniczna Dolina Odry. W opinii wykonawców losy tych stanowisk są niepewne z uwagi na gospodarcze użytkowanie lasów przy równocześnie niewielkiej powierzchni istniejących w obrębie tych stanowisk rezerwatów przyrody (powierzchnia rezerwatów jest prawdopodobnie zbyt mała, by w dłuższej perspektywie czasowej zapewnić odpowiednie siedlisko dla gatunku). Ocenę złą U2 otrzymało tylko jedno stanowisko - Bagienne Lasy Milickie w związku z brakiem aktualnych stanowisk gatunku i niskimi wartościami wskaźników siedliskowych, a także ograniczonymi szansami na szybką poprawę w tym zakresie. Dla jednego stanowiska - Rezerwatu Sztynort - oceniono perspektywy a jako nieznaną XX, ponieważ z jednej strony nie wiadomo czy zgniotek cynobrowy jeszcze występuje na tym stanowisku, a z drugiej strony jakość siedlisk jest dobra.

Na większości powtórnie badanych 7 stanowisk brak zmian w ocenie perspektyw w dwóch sezonach monitoringowych. Poprawę oceny parametru odnotowano w przypadku jednego stanowiska (Las Wolica - z U2 na U1); poprawa ta wynika z poprawy jakości siedliska: zwiększyła się ilość martwego drewna i stwierdzono występowanie gatunku chrząszcza, będącego jednym z wyznaczników naturalności drzewostanów.

Reasumując, w świetle wyników monitoringu perspektywy ochrony zgniotka cynobrowego w regionie kontynentalnym należałoby uznać za niezadowalające (U1). Los znacznej części stanowisk jest niepewny z uwagi na gospodarcze użytkowanie lasów przy równocześnie niewielkiej powierzchni istniejących w obrębie tych stanowisk rezerwatów przyrody (powierzchnia rezerwatów jest prawdopodobnie zbyt mała, by w dłuższej perspektywie czasowej zapewnić odpowiednie siedlisko dla gatunku).

4. Stan ochrony gatunku i jego zmiany w czasie na stanowiskach

Aktualnie (2017) stan ochrony zgniotka cynobrowego oceniono jako właściwy FV na 5 stanowiskach (Lasy Białowieży, Pasma Łysogórskie, Pociecha, Starodrzew Szyndzielski, Słubickie Lasy Łęgowe). Wszystkie te stanowiska zlokalizowane są w całości lub znacznej części na terenach objętych ochroną prawną, polegającą głównie na wyłączeniu z gospodarki leśnej. Ocenę niezadowalającą U1 otrzymało również 5 stanowisk (Las Wolica, Lasy Bliżyńskie, Lasy Kosobudzkie, Lasy Strzeleckie i Nadgraniczna Dolina Odry) i ocenę złą U2 – 4 stanowiska (Bagienne Lasy Milickie, Lasy nad Widawą, Lasy Radomsko-Kozienickie i Rezerwat Sztynort). O złych ocenach decydował przede wszystkim stan populacji, a w przypadku Lasów nad Widawą – stan siedlisk.

Dla 4 stanowisk (Lasy Białowieży, Lasy Bliżyńskie, Pasma Łysogórskie, Starodrzew Szyndzielski) z 7 stanowisk, dla których monitoring w 2017 r. był drugim cyklem (pierwszy miał miejsce w latach 2010-2011), nie odnotowano żadnych zmian w ocenach stanu ochrony. Zmiany dotyczą 3 stanowisk. Poprawie uległ stan ochrony w przypadku stanowisk Pociecha (poprawa stanu populacji) i Las Wolica (poprawa stanu siedliska). W przypadku stanowiska Rezerwat Sztynort stan ochrony uległ pogorszeniu z uwagi na spadek oceny stanu populacji z U1 do U2: powtórnie nie stwierdzono występowania gatunku na stanowisku; zgniotek znany jest jedynie z obserwacji w 2007 r., W świetle wyników monitoringu stan ochrony zgniotka cynobrowego w regionie kontynentalnym należałoby uznać za niezadowalający (U1), na co wskazują oceny wszystkich parametrów,

II.B. POZOSTAŁE TABELI NA POZIOMIE STANOWISKA

Tab. 3B. Oceny: stanu ochrony i jego parametrów na poszczególnych stanowiskach w regionie biogeograficznym **kontynentalnym** dla gatunku zgniotek cynobrowy *Cucujus cinnaberinus* - monitoring **skończony**

Lp.	KOD OBSZARU Natura 2000	Nazwa obszaru Natura 2000	Województwo kraina geograficzna	Id stanowiska	Nazwa stanowiska	OCENY gatunku <u>zgniotek cynobrowy</u> <i>Cucujus cinnaberinus</i> na poszczególnych stanowiskach							
						Populacja		Siedlisko gatunku		Perspektywy ochrony		Stan ochrony (ocena ogólna)	
						poprzednio	teraz	poprzednio	teraz	poprzednio	teraz	poprzednio	teraz
						w roku 2010-2011	w roku 2017	w roku 2010-2011	w roku 2017	w roku 2010-2011	w roku 2017	w roku 2010-2011	w roku 2017
1.	PLH020036	Dolina Widawy	dolnośląskie	9493	Lasy nad Widawą	-	U1	-	U2	-	U1	-	U2
2.	PLH020041	Ostoja nad Baryczą	dolnośląskie	9492	Bagienne Lasy Milickie	-	U2	-	U2	-	U2	-	U2
3.	PLH060017	Roztocze Środkowe	lubelskie	9489	Lasy Kosobudzkie	-	U1	-	U1	-	FV	-	U1
4.	PLH060099	Uroczyska Lasów Strzeleckich	lubelskie	9490	Lasy Strzeleckie	-	FV	-	U1	-	U1	-	U1
5.	PLH080013	Łęgi Słubickie	lubuskie	9494	Słubickie Lasy Łęgowe	-	FV	-	FV	-	FV	-	FV
6.	PLC140001	Puszcza Kampinoska	mazowieckie	1767	Pociecha	U1	FV	FV	FV	FV	FV	U1	FV
7.	PLH140035	Puszcza Kozienicka	mazowieckie	9495	Lasy Radomsko-Kozienickie	-	U2	-	U1	-	U1	-	U2
8.	PLH180023	Las nad Braciejową	podkarpackie	3464	Las Wolica	U1	U1	U2	U1	U1	U1	U2	U1
9.	PLC200004	Puszcza Białowieska	podlaskie	4061	Lasy Białowieży	FV	FV	FV	FV	FV	FV	FV	FV
10.	PLH200006	Ostoja Knyszyńska	podlaskie	1725	Starodrzew Szyndzielski	FV	U1	FV	FV	FV	FV	FV	FV
11.	PLH240013	Graniczny Meander Odry	śląskie	9491	Nadgraniczna Dolina Odry	-	U1	-	U1	-	U1	-	U1
12.	PLH260002	Łysogóry	świętokrzyskie	2288	Pasmo Łysogórskie	FV	FV	FV	FV	FV	FV	FV	FV
13.	PLH260010	Lasy Suchedniowskie	świętokrzyskie	4048	Lasy Bliżynskie	FV	FV	U1	U1	U1	U1	U1	U1
14.	PLH280045	Ostoja Północnomazurska	warmińsko-mazurskie	1828	Rezerwat Sztynort	U1	U2	FV	FV	XX	XX	U1	U2
Suma poszczególnych ocen stanowisk					FV	4	6	5	6	4	6	3	5
					U1	3	5	1	6	2	6	3	5
					U2	-	3	1	2	-	1	1	4
					XX	-	-	-	-	1	1	-	-

WYNIKI MONITORINGU W LATACH 2016-2017

Lp.	KOD OBSZARU Natura 2000	Nazwa obszaru Natura 2000	Województwo kraina geograficzna	Id stano- wiska	Nazwa stanowiska	OCENY gatunku <i>zgniotek cynobrowy Cucujus cinnaberinus</i> na poszczególnych stanowiskach							
						Populacja		Siedlisko gatunku		Perspektywy ochrony		Stan ochrony (ocena ogólna)	
						poprzednio	teraz	poprzednio	teraz	poprzednio	teraz	poprzednio	teraz
						w roku 2010-2011	w roku 2017	w roku 2010-2011	w roku 2017	w roku 2010-2011	w roku 2017	w roku 2010-2011	w roku 2017
RAZEM liczba ocenianych stanowisk/ ocen						7	14	7	14	7	14	7	14
Uwagi: W 2017 r. monitoring przeprowadzono na 14 stanowiskach (o 7 więcej niż w cyklu 2010-2011 r.). Wprowadzonymi do monitoringu w 2017 r. stanowiskami są: Bagienne Lasy Milickie, Lasy Kosobudzkie, Lasy nad Widawą, Lasy Radomsko-Kozienickie, Lasy Strzeleckie, Nadgraniczna Dolina Odry i Słubickie Lasy Łęgowe.													

* Brak oceny oznacza, że stanowisko nie było badane w danym sezonie monitoringowym

Wyróżnienie różnic w ocenach: Kolorem zielonym wyróżniono zmianę oceny z niższej na wyższą, kolorem pomarańczowym – z wyższej na niższą, a szarym zmianę na stan nieznaną. Kolorem niebieskim zaznaczono oceny bez zmian we wszystkich trzech etapach prac.

Uwaga: W przypadku stanowiska Starodrzew Szyndzielski ocena ogólna FV nie odpowiada ocenie najniżej ocenionego parametru (populacja - U1); ocenę zaniżał niewielki areal zajmowany przez populację. Ponieważ jednak larwy stwierdzono w kilku miejscach na terenie całego rezerwatu przyjęto ocenę ogólną jako właściwą.

III.A. PODSUMOWANIE WYNIKÓW NA POZIOMIE OBSZARÓW NATURA 2000

Tab. 6. Oceny: stanu ochrony, jego parametrów i wskaźników łącznie na obszarach Natura 2000 w regionie biogeograficznym kontynentalnym w różnych okresach badawczych dla gatunku zgniotek cynobrowy *Cucujus cinnaberinus* - monitoring skończony

Nazwa parametru/ Stan ochrony	Nazwa wskaźnika/ parametru	OCENA stanu gatunku zgniotek cynobrowy <i>Cucujus cinnaberinus</i>								Suma obszarów Natura 2000	
		Liczba obszarów Natura 2000 z daną oceną:									
		FV		U1		U2		XX		poprzednio	teraz
		poprzednio	teraz	poprzednio	teraz	poprzednio	teraz	poprzednio	Teraz		
		w roku 2010-2011	w roku 2017	w roku 2010-2011	w roku 2017	w roku 2010-2011	w roku 2017	w roku 2010-2011	w roku 2017	w roku 2010-2011	w roku 2017
Populacja	areal zajmowany przez populację	2	7	-	4	-	3	-	-	2	14
	obecność gatunku	5	12	-	1	-	1	-	-	5	14
	Parametr: Populacja	3	7	1	6	1	1	-	1	5	15
Siedlisko gatunku	ilość martwego drewna	1	2	1	9	2	1	1	2	5	14
	intensywność gospodarowania*	-	4	-	7	-	2	-	1	-	14
	jakość martwego drewna	1	6	2	6	1	1	1	1	5	14
	stopień naturalności ekosystemu leśnego na stanowisku	3	7	2	2	-	1	-	3	5	13
	stopień naturalności składu gatunkowego drzewostanu**	1	-	1	-	1	-	-	-	3	-
	struktura przestrzenna i wiekowa drzewostanu na stanowisku	1	5	2	3	-	1	2	5	5	14
	zasobność drzewostanu na stanowisku**	1	-	3	-	-	-	1	-	5	-
Parametr: Siedlisko gatunku	1	3	3	8	1	3	-	1	5	15	
Perspektywy ochrony		2	5	3	8	-	1	-	1	5	15
STAN OCHRONY (Ocena ogólna)		2	3	2	7	1	4	-	1	5	15

*wskaźnik wprowadzony do badania w 2017 r.

** wskaźniki badane wyłącznie w latach 2010-2011

Badania monitoringowe prowadzono zgodnie z metodyką opisaną w przewodniku metodycznym z 2012 r. Różnice w stosunku do pierwszego wstępnego etapu badań w latach 2010-2011 dotyczą 3 wskaźników: nie określa się już wskaźników: *stopień naturalności składu gatunkowego drzewostanu* i *zasobność drzewostanu na stanowisku*, wprowadzono natomiast nowy wskaźnik: *intensywność gospodarowania*, a wstępny wskaźnik *stopień naturalności składu gatunkowego drzewostanu* zastąpiono wskaźnikiem *stopień naturalności ekosystemu leśnego*, określanym bioindykacyjnie (w oparciu o występowanie - wykrycie w trakcie prac monitoringowych) wskazanych reliktowych (puszczańskich) gatunków chrząszczy. Wskaźnik ten jest wykorzystywany tylko w przypadku, gdy zaistnieje taka możliwość (stwierdzony zostanie co najmniej jeden ze wskazanych reliktowych gatunków chrząszczy) - w przeciwnym razie ocenie podlegać musi struktura przestrzenna i wiekowa drzewostanu. Te dwa wskaźniki wykorzystywane były w 2017 roku alternatywnie. Pozwalało to zachować liczbę wskaźników stanu siedliska określoną w przewodniku metodycznym (4), w tym ich sumarycznej punktacji pozwalającej na określenie ogólnej oceny stanu siedliska.

Tab. 6A. Podsumowanie zmian ocen stanu ochrony i parametrów na obszarach Natura 2000, na których powtarzano badania, w regionie biogeograficznym kontynentalnym w różnych okresach badawczych dla gatunku zgniotek cynobrowy *Cucujus cinnaberinus* - monitoring **skończony**

Nazwa parametru /Stan ochrony	ZMIANY OCEN gatunku <u>zgniotek cynobrowy</u> <i>Cucujus cinnaberinus</i>									Suma obszarów Natura 2000, których monitoring powtarzano
	Liczba obszarów Natura 2000 z daną zmianą, w tym rzeczywistą									
	poprawa			pogorszenie			Zmiana z oceny XX	Zmiana na ocenę XX	Brak zmian	
	o 1 stopień	o 2 stopnie	Razem	o 1 stopień	o 2 stopnie	Razem				
Parametr: Populacja	2	-	2	-	-	-	-	-	3	5
Parametr: Siedlisko Gatunku	1	-	1	1	-	1	-	-	3	5
Perspektywy ochrony	-	-	-	-	-	-	-	-	5	5
STAN OCHRONY (Ocena ogólna)	-	-	-	1	-	1	-	-	4	5
UWAGI: np. podanie informacji o zmianach pozornych	Za zmiany pozorne uznać można: pogorszenie (z FV na U1) parametru „stan ochrony” w Obszarach Łysogóry i Ostoja Przemyska - zmiany wynikają z nieprawidłowego wystawienia tej oceny w 2010/2011 roku (oceny tego parametru, zgodnie z zapisami w Podręczniku metodycznym też powinny być U1, bowiem ocenę U1 otrzymał w 2010 r. parametr „siedlisko” w Obszarze Łysogóry, a w 2011 r. parametr „perspektywy ochrony” w Ostoi Przemyskiej) oraz poprawę (z U2 na U1) parametru „populacja” w Obszarze Ostoja Knyszyńska (tu wynika to z niezgodnego z Podręcznikiem metodycznym obliczenia punktów do oceny - w 2010 roku także ocena powinna być U1). Za pozorną zmianę uznać można także poprawę parametrów „populacja” i „siedlisko” w Obszarze Puszcza Kampinoska, co wynika ze słabego rozpoznania wskaźników decydujących o ocenie tych parametrów w roku 2010 - prawdopodobnie w obu cyklach monitoringowych oceny poszczególnych wskaźników i parametrów powinny być zbieżne. Zmian rzeczywistych nie odnotowano.									

OMÓWIENIE I PODSUMOWANIE WYNIKÓW NA POZIOMIE OBSZARÓW NATURA 2000

Monitoring w roku 2017 objął 15 Obszarów Natura 2000 w regionie biogeograficznym kontynentalnym, na których zlokalizowane były stanowiska monitoringowe (po jednym na każdym z Obszarów). Dla wszystkich Obszarów w efekcie przeprowadzonych prac monitoringowych sporządzono raporty, opierając się przede wszystkim o wyniki uzyskane na poszczególnych stanowiskach. Spośród Obszarów, na których badania monitoringowe na stanowiskach przeprowadzono w dwóch cyklach (2010-2011 oraz 2017) raportów z pierwszego cyklu nie sporządzono dla 3: Las nad Braciejową, Ostoja Północnomazurska i Puszcza Białowieska (sporządzanie raportów dotyczących obszarów Natura 2000 w pierwszym cyklu monitoringowym (2010-2011) nie było obowiązkowe. W drugim cyklu monitoringowym (2017) raporty sporządzono

dla wszystkich obszarów, jednak w przypadku Ostoja Północnomazurskiej nie określono oceny żadnego z parametrów (XX) jak również wskaźników, czego przyczyną była niereprezentatywność stanowiska Rezerwat Sztynort dla całego Obszaru. W dwóch obszarach Natura 2000: Łysogóry i Ostoja Knyszyńska, występują rozbieżności w ocenach wskaźników i parametrów w stosunku do wskaźników i parametrów ocenionych dla stanowisk leżących w tych Obszarach. W przypadku Obszaru Natura 2000 Łysogóry niżej o 1 stopień (na ocenę U1) oceniono 2 parametry: siedlisko i stan ochrony (oba na stanowisku uzyskały ocenę FV), ze względu na to, że w granicach Obszaru prócz lasów Świętokrzyskiego Parku Narodowego znajdują się lasy gospodarcze (PGL-LP i prywatne), w których cechy siedliska i stan ochrony obniżyły ocenę. Z kolei w Obszarze Natura 2000 Ostoja Knyszyńska mamy do czynienia z niewielkim powierzchniowo rezerwatem przyrody będącym stanowiskiem (rezerwat Starodrzew Szyndzielski) położonym na dużym powierzchniowo obszarze lasów gospodarczych (PGL-LP), w których szczególnie w ostatnich latach gospodarka jest bardzo intensywna. O jeden lub dwa stopnie niższe niż na stanowisku są w tym Obszarze oceny takich parametrów jak: siedlisko (U2 - na stanowisku FV), perspektywy ochrony (U1 - na stanowisku FV) i stan ochrony (U2 - na stanowisku U1). W związku z tym reprezentatywność stanowiska dla Obszaru jest w tym przypadku znacznie ograniczona. W przypadku pozostałych 12 obszarów Natura 2000 wyniki monitoringu tych stanowisk uznano za reprezentatywne dla tych obszarów i oceny wskaźników/parametrów dla obszarów, a także oddziaływania/zagrożenia są identyczne jak dla położonych w nim stanowisk. Za wyjątkiem 3 wymienionych i omówionych wyżej obszarów, dla których dane ze stanowisk nie są w pełni reprezentatywne, stan i zmiany wszystkich wskaźników, oddziaływań i zagrożeń, parametrów i ogólnego stanu ochrony w obszarach Natura 2000 nie odbiegają od obserwowanych na stanowiskach, badanych w tych obszarach. W związku z tym omówienie i podsumowanie wyników na poziomie stanowisk odnosi się również do obszarów Natura 2000.

III.B. POZOSTAŁE TABELY DOTYCZĄCE OBSZARÓW NATURA 2000

Tab. 7. Oceny: stanu ochrony i jego parametrów na poszczególnych obszarach Natura 2000 w regionie biogeograficznym kontynentalnym dla gatunku zgniotek cynobrowy *Cucujus cinnaberinus* - monitoring skończony

Lp.	KOD OBSZARU Natura 2000	Nazwa obszaru Natura 2000	Liczba stanowisk w obszarze Natura 2000		Województwo ew. kraina geograficzna	OCENY gatunku _zgniotek cynobrowy <i>Cucujus cinnaberinus</i> na poszczególnych obszarach Natura 2000**							
			Populacja			Siedlisko gatunku		Perspektywy ochrony		Stan ochrony (ocena ogólna)			
			poprzednio	teraz		poprzednio	teraz	poprzednio	teraz	poprzednio	teraz		
			w roku 2010-2011	w roku 2017		w roku 2010-2011	w roku 2017	w roku 2010-2011	w roku 2017	w roku 2010-2011	w roku 2017		
1	PLC140001	Puszcza Kampinoska	1	1	mazowieckie	U1	FV	U1	FV	FV	FV	FV	FV
2	PLC200004	Puszcza Białowieska	1	1	podlaskie	-	FV	-	FV	-	FV	-	FV
3	PLH020036	Dolina Widawy	-	1	dołnośląskie	-	U1	-	U2	-	U1	-	U2
4	PLH020041	Ostoja nad Baryczą	-	1	dołnośląskie	-	U2	-	U2	-	U2	-	U2
5	PLH060017	Roztocze Środkowe	-	1	lubelskie	-	U1	-	U1	-	FV	-	U1
6	PLH060099	Uroczyska Lasów Strzeleckich	-	1	lubelskie	-	FV	-	U1	-	U1	-	U1
7	PLH080013	Łęgi Słubickie	-	1	lubuskie	-	FV	-	FV	-	FV	-	FV
8	PLH140035	Puszcza Kozienicka	-	1	mazowieckie	-	U2	-	U1	-	U1	-	U2
9	PLH180012	Ostoja Przemyska*	1	1	podkarpackie	FV	FV	FV	U1	U1	U1	U1	U1
10	PLH180023	Las nad Braciejową	1	1	podkarpackie	-	U1	-	U1	-	U1	-	U1
11	PLH200006	Ostoja Knyszyńska	1	1	podlaskie	U2	U1	U2	U2	U1	U1	U2	U2
12	PLH240013	Graniczny Meander Odry	-	1	śląskie	-	U1	-	U1	-	U1	-	U1
13	PLH260002	Łysogóry	1	1	świętokrzyskie	FV	FV	U1	U1	FV	FV	FV	U1
14	PLH260010	Lasy Suchedniowskie	1	1	świętokrzyskie	FV	FV	U1	U1	U1	U1	U1	U1
15	PLH280045	Ostoja Północnomazurska	1	1	warmińsko-mazurskie	-	XX	-	XX	-	XX	-	XX
Suma obszarów z danymi ocenami					FV	3	7	1	3	2	5	2	3
					U1	1	5	3	8	3	8	2	7
					U2	1	2	1	3	-	1	1	4
					XX	-	1	-	1	-	1	-	1
RAZEM liczba ocenianych obszarów/ocen					5	15	5	15	5	15	5	15	

Uwagi: Stanowiska badane w pierwszym etapie prac położone były na 8 obszarach Natura 2000, ale raporty sporządzono jedynie dla 5 z nich. W 2017 r. zwiększono liczbę stanowisk monitoringowych i liczba obszarów Natura 2000 zwiększyła się do 15.

* Ostoja Przemyska, zaliczana do regionu biogeograficznego kontynentalnego, obejmuje również tereny położone w regionie alpejskim; monitorowane w tej ostoi stanowisko Lasy Turnickie leży właśnie w tym drugim regionie, dlatego też podana w tabeli liczba obszarów Natura 2000 w regionie kontynentalnym (15) jest większa o jeden od liczby stanowisk badanych w tym regionie (14)

** Brak oceny oznacza, że w obszarze Natura 2000 nie badano stanowisk w danym sezonie monitoringowym

Wyróżnienie różnic w ocenach: Kolorem zielonym wyróżniono zmianę oceny z niższej na wyższą, kolorem pomarańczowym – z wyższej na niższą.

4. Sprawozdanie z monitoringu zgniotka cynobrowego *Cucujus cinnaberinus* – oba regiony

IV. PODSUMOWANIE INFORMACJI O STWIERDZONYCH GATUNKACH OBCYCH

Tab. 10. Lista gatunków obcych stwierdzonych łącznie na stanowiskach w trakcie monitoringu gatunku zgniotek cynobrowy *Cucujus cinnaberinus* monitoring skończony

Oceniony Obszar Natura 2000*	Id stanowiska	Stanowisko gatunku <i>zgniotek cynobrowy Cucujus cinnaberinus</i> **	Obserwowane GATUNKI OBCY***			
			Nazwa polska	Nazwa łacińska	Poprzednio (2010-2011)	Teraz (2017)
Rośliny						
Ostoja nad Baryczą	9492	Bagienne Lasy Milickie	Dąb czerwony	<i>Quercus rubra</i> L.		+
Las nad Braciejową	3464	Las Wolica	Dąb czerwony	<i>Quercus rubra</i> L.	+	+
Las nad Braciejową	3464	Las Wolica	Nawłóć późna	<i>Solidago gigantea</i> Aiton		+
Las nad Braciejową	3464	Las Wolica	Niecierpek drobnokwiatowy	<i>Impatiens parviflora</i> DC.		+
Lasy Suchedniowskie	4048	Lasy Bliżyńskie	Dąb czerwony	<i>Quercus rubra</i> L.		+
Lasy Suchedniowskie	4048	Lasy Bliżyńskie	Niecierpek drobnokwiatowy	<i>Impatiens parviflora</i> DC.		+
Uroczyska Lasów Strzeleckich	9490	Lasy Strzeleckie	Dąb czerwony	<i>Quercus rubra</i> L.		+
Graniczny Meander Odry	9491	Nadgraniczna Dolina Odry	Dąb czerwony	<i>Quercus rubra</i> L.		+
Graniczny Meander Odry	9491	Nadgraniczna Dolina Odry	Kolczurka klapowana	<i>Echinocystis lobata</i> (F. Michx.) Torr. & A. Gray		+
Graniczny Meander Odry	9491	Nadgraniczna Dolina Odry	Niecierpek gruczołowaty	<i>Impatiens glandulifera</i> Royle		+
Graniczny Meander Odry	9491	Nadgraniczna Dolina Odry	Rdestowiec sachaliński	<i>Reynoutria sachalinensis</i> (F. Schmidt) Nakai		+
Graniczny Meander Odry	9491	Nadgraniczna Dolina Odry	Robinia akacjowa	<i>Robinia pseudoacacia</i> L.		+
Graniczny Meander Odry	9491	Nadgraniczna Dolina Odry	Topola kanadyjska	<i>Populus canadensis</i> Moench		+
Łysogóry	2288	Pasma Łysogórskie	Daglezja zielona	<i>Pseudotsuga menziesii</i> (Mirb.) Franco		+
Łysogóry	2288	Pasma Łysogórskie	Dąb czerwony	<i>Quercus rubra</i> L.		+
Łysogóry	2288	Pasma Łysogórskie	Niecierpek drobnokwiatowy	<i>Impatiens parviflora</i> DC.		+
Łęgi Słubickie	9494	Słubickie Lasy Łęgowe	Niecierpek drobnokwiatowy	<i>Impatiens parviflora</i> DC.		+

* Brak wpisanego obszaru oznacza, że stanowisko jest położone poza siecią Natura 2000.

** Wytłuszczonym drukiem zaznaczono stanowiska badane w monitoringu gatunków i siedlisk przyrodniczych PMS po raz pierwszy w 2017 r

*** Obecność gatunku obcego zaznaczono, jako „+”, a jego nie stwierdzenie w danym sezonie, jako „-”. Brak wpisu oznacza, że stanowisko nie było w ogóle badane w danym sezonie monitoringowym.

Tab. 10A. Porównanie stwierdzonych gatunków obcych na stanowiskach gatunku zgniotek cynobrowy *Cucujus cinnaberinus* z poprzednimi latami

Lp.	STWIERDZONE		Liczba stanowisk	
	GATUNKI OBCE NA STANOWISKACH GATUNKU <u>zgniotek cynobrowy</u> <i>Cucujus cinnaberinus</i>		Poprzednio (2010-2011)	Teraz (2017)
	Nazwa polska	Nazwa łacińska		
1.	Daglezja zielona	<i>Pseudotsuga menziesii</i> (Mirb.) Franco	-	1
2.	Dąb czerwony	<i>Quercus rubra</i> L.	1	6
3.	Kolczurka klapowana	<i>Echinocystis lobata</i> (F. Michx.) Torr. & A. Gray	-	1
4.	Nawłóć późna	<i>Solidago gigantea</i> Aiton	-	1
5.	Niecierpek drobnokwiatowy	<i>Impatiens parviflora</i> DC.	-	4
6.	Niecierpek gruczołowaty	<i>Impatiens glandulifera</i> Royle	-	1
7.	Rdestowiec sachaliński	<i>Reynoutria sachalinensis</i> (F. Schmidt) Nakai	-	1
8.	Robinia akacyjowa	<i>Robinia pseudoacacia</i> L.	-	1
9.	Topola kanadyjska	<i>Populus canadensis</i> Moench	-	1

PODSUMOWANIE INFORMACJI O STWIERDZONYCH GATUNKACH OBCYCH

Przedstawiona lista gatunków obcych geograficznie (7 z nich to gatunki uznane za inwazyjne) stwierdzonych na monitorowanych stanowiskach zgniotka cynobrowego, to drzewa, krzewy i rośliny zielne. Trudno jest na obecnym poziomie wiedzy stwierdzić, na ile mogą one zagrażać metapopulacjom zgniotka cynobrowego. Z pewnością jednak można stwierdzić, że szereg z nich jest w stanie na tyle zmienić charakter biocenotyczny siedlisk tego gatunku, że w dalszej lub bliższej przyszłości skutki ich występowania mogą mieć destruktywny wpływ na poddany monitoringowi gatunek chrząszcza. Niektóre gatunki drzew obcego pochodzenia (np. daglezja zielona czy topola kanadyjska) po obumarciu (lub celowej eliminacji), pozostając w środowisku będą mogły stanowić mikrosiedliska rozwoju zgniotka (można tak przypuszczać z dużą dozą prawdopodobieństwa, ponieważ topole różnych gatunków oraz ich "mieszance plantacyjne", były podawane jako miejsca stwierdzania larw i imagines zgniotka cynobrowego *Cucujus cinnaberinus*). Na wyraźne zagrożenie dla zgniotka ze strony obcych gatunków inwazyjnych, zwrócono uwagę tylko w przypadku jednego stanowiska (Nadgraniczna Dolina Odry), na pozostałych stanowiskach jak się wydaje nie stanowią w chwili obecnej zagrożenia.

V. UWAGI DO METODYKI EWENTUALNE PROPOZYCJE ZMIAN NA PODSTAWIE PROWADZONYCH BADAŃ

Metodyka opisana w Przewodniku metodycznym daje pełną możliwość prawidłowego wykonania prac monitoringowych. Wskazane byłyby jednak pewne drobne korekty i uzupełnienia:

1. Na stronie 429, w tabeli 4, przy wskaźniku intensywność gospodarowania

zmienić tekst z drugiej kolumny (FV)

z: Siedliska z różnych względów zupełnie albo prawie zupełnie wyłączone z gospodarki leśnej lub od wielu lat całkowicie lub prawie całkowicie pozbawione zabiegów (tereny trudno dostępne, objęte ścisłą ochroną), z dużą ilością (co najmniej 70%) martwego drewna

na: Siedliska z różnych względów zupełnie albo prawie zupełnie wyłączone z gospodarki leśnej lub od wielu lat całkowicie lub prawie całkowicie pozbawione zabiegów (tereny trudno dostępne, objęte ścisłą ochroną), z dużą ilością pozostawianego martwego drewna (w ciągu ostatnich 5 lat co najmniej 70% wydzielonego w tym okresie posuszu o pierśnicy przekraczającej 30 cm, w tym złomów i wywrotów, pozostało w środowisku w stanie nienaruszonym)

zmienić tekst z trzeciej kolumny (U1)

z: Siedliska o znacznym ograniczeniu zabiegów ale z wyraźnymi śladami bieżącej działalności gospodarczej, z średnią ilością (co najmniej 20%) pozostawianego martwego drewna

na: Siedliska o znacznym ograniczeniu zabiegów ale z wyraźnymi śladami bieżącej działalności gospodarczej, z średnią ilością pozostawianego martwego drewna (w ciągu ostatnich 5 lat co najmniej 20% wydzielonego w tym okresie posuszu o pierśnicy przekraczającej 30 cm, w tym złomów i wywrotów, pozostało w środowisku w stanie nienaruszonym)

zmienić tekst z czwartej kolumny (U2)

z: Siedliska o aktualnie intensywnej gospodarce (martwe i obumierające drzewa są na bieżąco usuwane)

na: Siedliska o aktualnie intensywnej gospodarce, z małą ilością pozostawianego martwego drewna (w ciągu ostatnich 5 lat mniej niż 20% wydzielonego w tym okresie posuszu o pierśnicy przekraczającej 30 cm, w tym złomów i wywrotów, pozostało w środowisku w stanie nienaruszonym)

Zapisy w dotychczasowym brzmieniu są niezrozumiałe i bardzo trudno jest w oparciu o nie wystawić wskaźnikowi „intensywność gospodarowania” prawidłową ocenę. Problem ten zgłaszany był przed ukazaniem się drukiem Przewodnika metodycznego (ale już po oddaniu go do druku).

2. Na stronie 431 w opisie badań monitoringowych, przy omawianiu wielkości stanowiska, należałoby zaznaczyć, że jeśli istnieje taka możliwość wynikająca z uwarunkowań topograficznych, powierzchnia stanowiska powinna być na tyle duża, by stanowisko znalazło się w co najmniej 5 kwadratach siatki UTM 2x2 km (objęcie granicami stanowiska tylko fragmentu kwadratu UTM 2x 2 km, także spełni ten warunek). Taka możliwość istnieje np. w przypadku stanowiska Starodrzew Szyndzielski, w którym granicami stanowiska objęto wyłącznie rezerwat i to utrudnia prawidłową waloryzację wskaźników.

3. Na stronie 435 w opisie określania wskaźnika "ilość martwego drewna" sugeruje się zmodyfikować metodykę poprzez wykonywanie tej oceny na mniejszej i ściślej określonej (w zależności od liczby kwadratów UTM 2x2 km, na których położone jest stanowisko) liczbie 1 ha powierzchni próbnych. Sugeruje się zapis, że w każdym kwadracie UTM 2x2 km musi być wyznaczona jedna taka powierzchnia, zlokalizowana w określonej odległości i określonym kierunku od miejsca pierwszego stwierdzenia występowania zgniotka cynobrowego w danym kwadracie UTM 2x2 km. Proponuję się zatem zapis (od drugiego zdania): Oceny tej dokonuje się na kołowych powierzchniach o promieniu ok. 60 m, po 4 w każdym z kwadratów siatki UTM 2x2km położonych w całości w granicach stanowiska (w przypadku kwadratów położonych częściowo w granicach stanowiska, liczbę tych powierzchni redukuje się proporcjonalnie). Środki powierzchni wyznacza się w odległości 500 m od miejsca stwierdzenia występowania gatunku w danym kwadracie w kierunku jego narożników (w przypadku stwierdzenia występowania gatunku w więcej niż jednym miejscu w danym kwadracie, środki powierzchni wyznacza się 500 m od tych miejsc). W każdym przypadku kierunek należy wybrać tak, by rozmieszczenie 4 powierzchni w obrębie kwadratu 2x2 km było w miarę równomierne i by znajdowały się w granicach stanowiska. Jeśli w danym kwadracie 2x2 km gatunek nie został stwierdzony, środki 1 ha powierzchni wyznacza się w środku każdego z 4 (w przypadku kwadratu nie wchodzącego w całości w obręb stanowiska - mniejszej liczby) kwadratów 1x1 km, tworzących kwadrat 2x2 km. Pomiar tego wskaźnika wykonuje się z jednego punktu, licząc celem zmierzenia pierśnicy). W związku z tą zmianą ostatnie zdanie tego akapitu można usunąć wraz z przypisem.

4. Na stronie 437, przy gatunkach wskaźnikowych chrząszczy waloryzujących wskaźnik stopnia naturalności ekosystemu leśnego na ocenę U1, należałoby rozważyć zamianę gatunku *Neomida haemorrhoidalis* na inny, bardziej trafnie waloryzujący ten wskaźnik gatunek (są informacje, że gatunek ten, związany z nadrzewnymi grzybami, znajdowany był nie tylko w starych lasach, ale także w starych zadrzewieniach, np. przydrożnych alejach, co dyskredytuje go, jako wskaźnik naturalności ekosystemu leśnego). Proponuję zatem zastąpienia gatunku *N. haemorrhoidalis* gatunkiem ostrokrywka nieparka *Oxymirus cursor*.

VI. SKUTECZNOŚĆ PODJĘTYCH DZIAŁAŃ OCHRONNYCH ORAZ PROPOZYCJE DZIAŁAŃ OCHRONNYCH

O skuteczności podjętych lub realizowanych już wcześniej (przed objęciem danego stanowiska pracami monitoringowymi) działań ochronnych mówić można tylko w odniesieniu do parków narodowych i rezerwatów przyrody. Na stanowiskach zlokalizowanych poza wymienionymi formami ochrony, żadnych celowych, służących ochronie zgniotka cynobrowego działań jak się wydaje nie prowadzono.

VII. INNE UWAGI

Brak uwag

VIII. WYKONAWCY MONITORINGU

Tab. 11a. Eksperti lokalni badanych stanowisk gatunku *zgniotek cynobrowy Cucujus cinnaberinus* wg obszarów Natura 2000 w regionie biogeograficznym **alpejskim** - monitoring **skończony**

Lp.	Lokalizacja stanowiska gatunku <i>zgniotek cynobrowy Cucujus cinnaberinus</i>			Id stanowiska	Nazwa stanowiska gatunku*	NAZWISKO EKSPERTA LOKALNEGO (<i>wykonawcy monitoringu</i>)**	
	KOD Obszaru Natura 2000	obszar Natura 2000 – nazwa	województwo kraina geograficzna			poprzednio	teraz
						w roku 2010-2011	w roku 2017
1.	PLC180001	Bieszczady	podkarpackie	9496	Otryt	-	Radosław Michalski
2.	PLH180001	Ostoja Magurska	podkarpackie	3087	Magura	Robert Rossa	Robert Rossa
3.	PLH180012	Ostoja Przemyska	podkarpackie	3569	Lasy Turnickie	Radosław Michalski, Lech Buchholz	Radosław Michalski

* Wyświetlonym drukiem zaznaczono stanowiska badane w monitoringu gatunków i siedlisk przyrodniczych PMS po raz pierwszy w roku 2017.

** Brak wykonawcy oznacza, że stanowisko nie było monitorowane w danym okresie prac.

Tab. 11b. Eksperti lokalni badanych stanowisk gatunku *zgniotek cynobrowy Cucujus cinnaberinus* wg obszarów Natura 2000 w regionie biogeograficznym **kontynentalnym** - monitoring **skończony**

Lp.	Lokalizacja stanowiska gatunku <i>zgniotek cynobrowy Cucujus cinnaberinus</i>			Id stanowiska	Nazwa stanowiska gatunku*	NAZWISKO EKSPERTA LOKALNEGO (<i>wykonawcy monitoringu</i>)**	
	KOD Obszaru Natura 2000	obszar Natura 2000 – nazwa	województwo kraina geograficzna			poprzednio	teraz
						w roku 2010-2011	w roku 2017
1.	PLH020036	Dolina Widawy	dolnośląskie	9493	Lasy nad Widawą	-	Rafał Ruta
2.	PLH020041	Ostoja nad Baryczą	dolnośląskie	9492	Bagienne Lasy Milickie	-	Marcin Kadej, Adrian Smolis
3.	PLH060017	Roztocze Środkowe	lubelskie	9489	Lasy Kosobudzkie	-	Lech Buchholz
4.	PLH060099	Uroczyska Lasów Strzeleckich	lubelskie	9490	Lasy Strzeleckie	-	Lech Buchholz
5.	PLH080013	Łęgi Słubickie	lubuskie	9494	Słubickie Lasy Łęgowe	-	Rafał Ruta
6.	PLC140001	Puszcza Kampinowska	mazowieckie	1767	Pociecha	Dawid Marczak	Dawid Marczak
7.	PLH140035	Puszcza Kozienicka	mazowieckie	9495	Lasy Radomsko-Kozienickie	-	Marek Miłkowski
8.	PLH180023	Las nad Braciejową	podkarpackie	3464	Las Wolica	Andrzej Trzeciak	Andrzej Trzeciak
9.	PLC200004	Puszcza Białowieska	podlaskie	4061	Lasy Białowieży	Krzysztof Sućko	Krzysztof Sućko
10.	PLH200006	Ostoja Knyszyńska	podlaskie	1725	Starodrzew Szyndzielski	Krzysztof Sućko	Krzysztof Sućko
11.	PLH240013	Graniczny Meander Odry	śląskie	9491	Nadgraniczna Dolina Odry	-	Adrian Smolis, Marcin Kadej

Lp.	Lokalizacja stanowiska gatunku <i>zgniotek cynobrowy <u>Cucujus cinnaberinus</u></i>			Id stanowiska	Nazwa stanowiska gatunku*	NAZWISKO EKSPERTA LOKALNEGO (wykonawcy monitoringu)**	
	KOD Obszaru Natura 2000	obszar Natura 2000 – nazwa	województwo kraina geograficzna			poprzednio	teraz
						w roku 2010-2011	w roku 2017
12.	PLH260002	Łysogóry	świętokrzyskie	2288	Pasma Łysogórskie	Lech Buchholz	Lech Buchholz
13.	PLH260010	Lasy Suchedniowskie	świętokrzyskie	4048	Lasy Bliżyńskie	Lech Buchholz	Lech Buchholz
14.	PLH280045	Ostoja Północnomazurska	warmińsko-mazurskie	1828	Rezerwat Sztynort	Karol Komosiński	Karol Komosiński

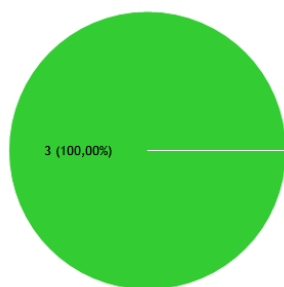
* Wytłuszczonym drukiem zaznaczono stanowiska badane w monitoringu gatunków i siedlisk przyrodniczych PMŚ po raz pierwszy w roku 2017.

** Brak wykonawcy oznacza, że stanowisko nie było monitorowane w danym okresie prac.

IX. SYNTETYCZNE PODSUMOWANIE WYNIKÓW MONITORINGU GATUNKU

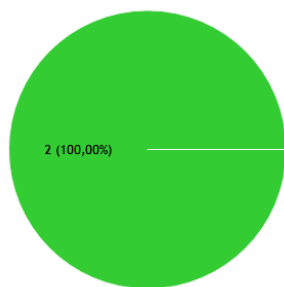
REGION ALPEJSKI

Populacja 2017

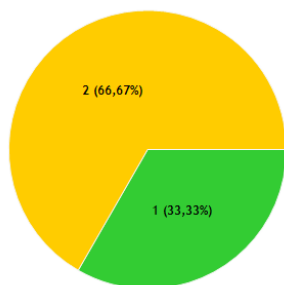
■ FV – stan właściwy ■ U1 – stan niezadowolający ■ U2 – stan zły ■ XX – stan nieznan

Populacja 2010-2011

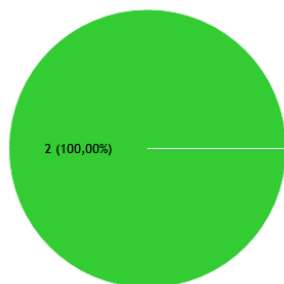
■ FV – stan właściwy ■ U1 – stan niezadowolający ■ U2 – stan zły ■ XX – stan nieznan

Siedlisko 2017

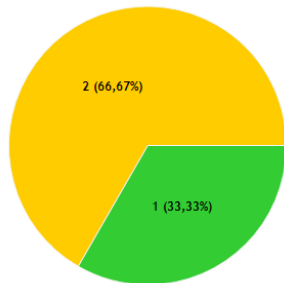
■ FV – stan właściwy ■ U1 – stan niezadowolający ■ U2 – stan zły ■ XX – stan nieznan

Siedlisko 2010-2011

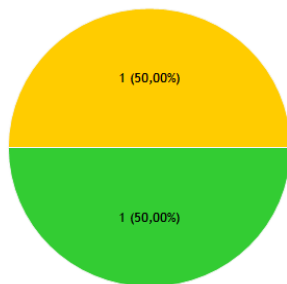
■ FV – stan właściwy ■ U1 – stan niezadowolający ■ U2 – stan zły ■ XX – stan nieznan

Perspektywy ochrony 2017

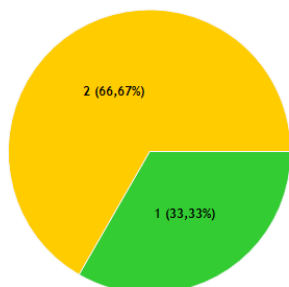
FV – stan właściwy U1 – stan niezadowolający U2 – stan zły XX – stan niezany

Perspektywy ochrony 2010-2011

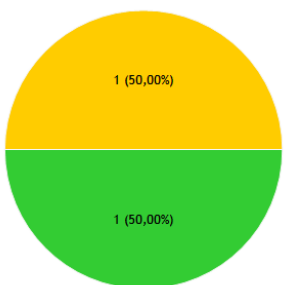
FV – stan właściwy U1 – stan niezadowolający U2 – stan zły XX – stan niezany

Ocena ogólna 2017

■ FV – stan właściwy ■ U1 – stan niezadowolający ■ U2 – stan zły ■ XX – stan niezany

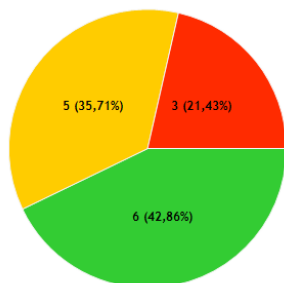
Ocena ogólna 2010-2011

■ FV – stan właściwy ■ U1 – stan niezadowolający ■ U2 – stan zły ■ XX – stan niezany

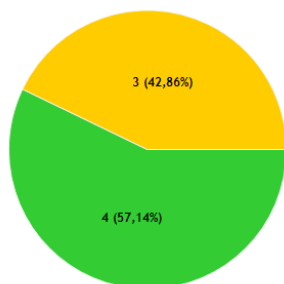
REGION KONTYNETALNY

Populacja 2017

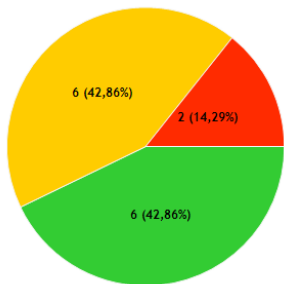
■ FV – stan właściwy ■ U1– stan niezadowolający ■ U2 – stan zły ■ XX – stan nieznan

Populacja 2010-2011

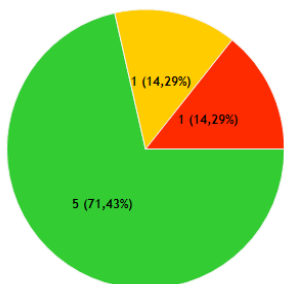
■ FV – stan właściwy ■ U1– stan niezadowolający ■ U2 – stan zły ■ XX – stan nieznan

Siedlisko 2017

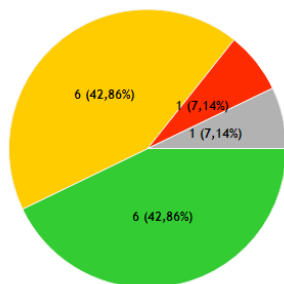
■ FV – stan właściwy ■ U1– stan niezadowolający ■ U2 – stan zły ■ XX – stan nieznanym

Siedlisko 2010-2011

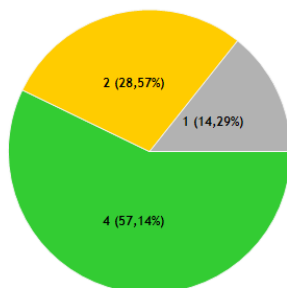
■ FV – stan właściwy ■ U1– stan niezadowolający ■ U2 – stan zły ■ XX – stan nieznanym

Perspektywy ochrony 2017

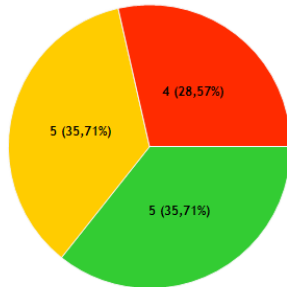
■ FV – stan właściwy ■ U1 – stan niezadowolający ■ U2 – stan zły ■ XX – stan nieznanym

Perspektywy ochrony 2010-2011

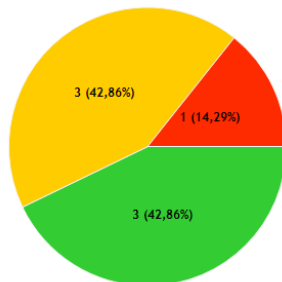
■ FV – stan właściwy ■ U1 – stan niezadowolający ■ U2 – stan zły ■ XX – stan nieznanym

Ocena ogólna 2017

■ FV – stan właściwy ■ U1 – stan niezadowolający ■ U2 – stan zły ■ XX – stan nieznan

Ocena ogólna 2010-2011

■ FV – stan właściwy ■ U1 – stan niezadowolający ■ U2 – stan zły ■ XX – stan nieznan

Region alpejski

Populacja

W 2017 r. zgniotek cynobrowy była monitorowany na 3 stanowiskach. Właściwy (FV) stan populacji stwierdzono na wszystkich (100%) stanowiskach. Na wszystkich trzech stanowiskach wykazano aktualną obecność zgniotka i gatunek zajmuje tam odpowiednio duże arealty. Brak zmian w ocenach dla dwóch powtórnie badanych stanowisk.

Obecna liczba stanowisk oraz ich rozmieszczenie na terenie całego kraju nie daje pełnego obrazu stanu populacji w regionie alpejskim (brak danych o występowaniu zgniotka cynobrowego w zachodniej części Beskidów - a trudno byłoby przyjąć, że gatunek ten w tej części Karpat nie występuje).

W świetle wyników monitoringu aktualnie stan populacji zgniotka cynobrowego w regionie należałoby uznać za **właściwy (FV)**.

Siedlisko

Podczas monitoringu w 2017 r. jakość siedlisk - po uwzględnieniu ocen poszczególnych wskaźników - określono jako właściwą (FV) dla jednego (34%) stanowiska i niezadowalającą (U1) dla 2 (66%) stanowisk. Ocenę FV uzyskało wyłącznie stanowisko położone w granicach Magurskiego PN, natomiast na stanowiskach zlokalizowanych w lasach gospodarczych (Lasy Turnickie i Otryt) parametr ten oceniono na U1. W obu przypadkach za niewłaściwe oceny stanu siedliska odpowiadają wskaźniki: intensywność gospodarowania oraz ilość i jakość martwego drewna. Wydaje się, że uzyskanie wyższej oceny nie jest praktycznie możliwe w przypadku realizowania na przeważającej części arealtu stanowisk gospodarki leśnej.

W stosunku do cyklu monitoringowego 2010-2011 jakość siedlisk nie uległa zmianie na stanowisku Magura, natomiast na drugim Lasy Turnickie uległa pogorszeniu o jeden stopień (z FV na U1), co można wiązać z postępującym w ostatnich latach coraz intensywniej zwiększaniem dostępności do kolejnych fragmentów lasów celem pełnego gospodarczego użytkowania, poprzez remonty i modernizacje istniejących dróg leśnych oraz budowę nowych. Trzeba też zaznaczyć, że w poprzednim badaniu nie stosowano jeszcze wskaźnika „intensywność gospodarowania”, ocenionym aktualnie na stanowisku Lasy Turnickie na U1, co w połączeniu z podobnymi ocenami wskaźników dotyczących ilości i jakości martwego drewna dał aktualną ocenę U1 dla parametru. Stanowisko Otryt badane było po raz pierwszy.

Generalnie, w świetle wyników monitoringu stan siedlisk zgniotka cynobrowego w regionie alpejskim należałoby ocenić jako **niezadowalający (U1)**.

Perspektywy ochrony

Podczas monitoringu w 2017 r. parametr ten - po uwzględnieniu ocen poszczególnych wskaźników - określono jako właściwy (FV) dla 1 (34%) stanowiska i niezadowalający (U1) dla 2 (66%) stanowisk. Ocenę FV uzyskało wyłącznie stanowisko położone w granicach Magurskiego PN, natomiast na stanowiskach zlokalizowanych w lasach gospodarczych parametr ten oceniono na U1 (wydaje się, że uzyskanie wyższej oceny nie jest praktycznie możliwe w przypadku realizowania na przeważającej części arealtu stanowiska, gospodarki leśnej). Wykonawcy są zdania, że założenia obecnie obowiązujących planów urządzenia lasu, stanowią realne silne zagrożenie dla populacji zgniotka.

Nie odnotowano zmiany tego parametru na dwóch stanowiskach monitorowanych w pierwszym i drugim cyklu..

Generalnie, w świetle wyników monitoringu perspektywy ochrony zgniotka cynobrowego w regionie alpejskim należałoby ocenić jako **niezadowolające (U1)**.

Ocena ogólna

Spośród 3 badanych w 2017 r. stanowisk tego gatunku ocenę ogólną na poziomie FV otrzymało 1 (34%) stanowiska, a ocenę ogólną na poziomie U1 otrzymały 2 (66%) stanowiska. Ocenę FV uzyskało wyłącznie stanowisko położone w granicach Magurskiego PN, natomiast na stanowiskach zlokalizowanych w lasach gospodarczych parametr ten oceniono na U1. O ocenach niezadowolających stanu ochrony zdecydowały oceny stanu siedliska (niezadowolająca ilość i jakość martwego drewna, duża intensywność gospodarowania) i perspektyw ochrony gatunku (wpływ oddziaływań, związanych z prowadzeniem gospodarki leśnej: wycinki lasu i usuwania martwych i umierających drzew). Wydaje się, że uzyskanie wyższej oceny nie jest praktycznie możliwe w przypadku realizowania, na przeważającej części arealu stanowisk Otryt i Lasy Turnickie, gospodarki leśnej, zgodnej z zasadami hodowli lasu i instrukcją ochrony lasu. Nie odnotowano zmian w ocenie stanu ochrony na dwóch stanowiskach monitorowanych w pierwszym i drugim cyklu.

Na podstawie aktualnych wyników monitoringu stan ochrony zgniotka cynobrowego dla regionu alpejskiego należałoby uznać za **niezadowolający (U1)**.

Region kontynentalny

Populacja

W 2017 r. zgniotek cynobrowy był monitorowany na 14 stanowiskach. Właściwy (FV) stan populacji stwierdzono na 6 (43%) stanowiskach, niezadowolający na 5 (36%) stanowiskach, a zły na 3 (21%) stanowiskach. Na niezadowolającą ocenę stanu populacji wpływ miał niezadowolający „areal zajmowany przez populację”, a na złą - brak potwierdzenia obecności gatunku na 3 stanowiskach. Obecna liczba stanowisk oraz ich rozmieszczenie na terenie całego kraju daje w miarę pełny (jak na obecny stan wiedzy) obraz stanu populacji w regionie kontynentalnym.

W stosunku do poprzedniego cyklu monitoringu na 4 stanowiskach nie odnotowano zmian stanu populacji. Poprawę oceny tego parametru odnotowano w przypadku jednego stanowiska (Pociecha - z U1 na FV), a pogorszenie w przypadku 2 stanowisk (Rezerwat Sztynort - z U1 na U2 i Starodrzew Szyndzielski - z FV na U1). W przypadku stanowiska Pociecha, poprawę uznać można za pozorną ze względu na słabe rozpoznanie w 2010 r. rzeczywistego arealu zajmowanego przez populację. W przypadku stanowiska Starodrzew Szyndzielski pogorszenie tego parametru (do oceny U1) jest również zmianą pozorną (zawyżona ocena w poprzednim badaniu). W przypadku stanowiska Rezerwat Sztynort, pogorszenie (do oceny U2) wynika z ponownego nie potwierdzenia aktualnego występowania gatunku na stanowisku.

W świetle wyników monitoringu (niedostateczny areal zajmowany przez populację lub brak stwierdzeń gatunku na większości stanowisk) aktualnie stan populacji zgniotka cynobrowego w regionie należałoby uznać za **niezadowolający (U1)**.

Siedlisko

Podczas monitoringu w 2017 r. parametr ten - po uwzględnieniu ocen poszczególnych wskaźników - określono jako właściwy (FV) dla 6 (43%) stanowisk, niezadawalający (U1) również dla 6 (43%) stanowisk i za zły (U2) dla 2 (14%) stanowisk. Na niezadawalającą i złą ocenę stanu siedliska wpływ miały przede wszystkim niedostateczna ilość martwego drewna i intensywność gospodarowania. Wszystkie stanowiska z wysoką jakością siedliska FV zlokalizowane są w całości lub znacznej części na terenach objętych ochroną prawną, polegającą głównie na wyłączeniu z gospodarki leśnej.

Poprawę jakości siedlisk odnotowano w przypadku jednego powtórnie badanego stanowiska (Las Wolica - z U2 na U1); poprawa ta wynika z polepszenia się wskaźników: „ilość martwego drewna” oraz „stopień naturalności ekosystemu leśnego na stanowisku” w roku 2017 w stosunku do roku 2011. Na pozostałych 6 stanowiskach nie odnotowano istotnych zmian.

Generalnie, stan siedlisk zgniotka cynobrowego w regionie kontynentalnym należałoby uznać za niezadawalający (U1) głównie z uwagi na niedostateczną ilość martwego drewna i dużą intensywność gospodarowania na większości badanych stanowisk.

Perspektywy ochrony

Aktualnie (2017) perspektywy ochrony zostały ocenione jako dobre FV na 6 stanowiskach - 43% (Lasy Białowieży, Lasy Kosobudzkie, Pasma Łysogórskie, Pocięcha, Starodrzew Szyndzielski, Słubickie Lasy Łęgowe). Wszystkie te stanowiska zlokalizowane są w całości lub znacznej części na terenach objętych ochroną prawną, polegającą głównie na wyłączeniu z gospodarki leśnej. Ocenę niezadawalającą U1 dla tego parametru otrzymało również 6 stanowisk – 43% (Las Wolica, Lasy Bliżyńskie, Lasy nad Widawą, Lasy Radomsko-Kozienickie, Lasy Strzeleckie i Nadgraniczna Dolina Odry). Ocenę złą U2 otrzymało 1 stanowisko - Bagienne Lasy Milickie (w związku z brakiem aktualnych stanowisk gatunku i niskimi wartościami wskaźników siedliskowych, a także ograniczonymi szansami na szybką poprawę w tym zakresie) a jako nieznaną XX oceniono perspektywy dla Rezerwatu Sztynort, ponieważ nie wiadomo czy zgniotek cynobrowy jeszcze występuje na tym stanowisku, choć jakość siedlisk jest dobra. Poprawę oceny tego parametru odnotowano w przypadku jednego stanowiska (Las Wolica - z U2 na U1); poprawa ta wynika z polepszenia się wskaźników: „ilość martwego drewna” oraz „stopień naturalności ekosystemu leśnego na stanowisku” w roku 2017 w stosunku do roku 2011. Na innych powtórnie badanych stanowiskach oceny bez zmian.

Perspektywy ochrony jako właściwe (FV) oceniono wyłącznie na stanowiskach położonych na terenie parków narodowych i rezerwatów przyrody (za wyjątkiem jednego - Rezerwatu Sztynort, na którym gatunku nie stwierdzono już dwukrotnie pomimo dobrego stanu siedliska) lub z dużym udziałem rezerwatów. Wynika z tego, że perspektywy ochrony na stanowiskach zlokalizowanych poza wymienionymi formami ochrony nie są w stanie w świetle obecnej presji gospodarczej uzyskać oceny właściwej (FV).

W świetle wyników monitoringu perspektywy ochrony gatunku w regionie kontynentalnym są niezadawalające (U1). Los znacznej części stanowisk jest niepewny z uwagi na gospodarcze użytkowanie lasów przy równocześnie niewielkiej powierzchni istniejących w obrębie tych stanowisk rezerwatów przyrody (powierzchnia rezerwatów jest prawdopodobnie zbyt mała, by w dłuższej perspektywie czasowej zapewnić odpowiednie siedlisko dla gatunku).

Ocena ogólna

Aktualnie (2017) stan ochrony oceniono jako właściwy FV na 5 stanowiskach – ok. 36% badanych (Lasy Białowieży, Pasma Łysogórskie, Pociecha, Starodrzew Szyndzielski, Słubickie Lasy Łęgowe). Wszystkie te stanowiska zlokalizowane są w całości lub znacznej części na terenach objętych ochroną prawną, polegającą głównie na wyłączeniu z gospodarki leśnej. Ocenę niezadowalającą U1 otrzymało również 5 stanowisk – ok. 36% (Las Wolica, Lasy Bliżyńskie, Lasy Kosobudzkie, Lasy Strzeleckie i Nadgraniczna Dolina Odry) i ocenę złą U2 – 4 stanowiska – ok. 28% (Bagienne Lasy Milickie, Lasy nad Widawą, Lasy Radomsko-Kozienickie i Rezerwat Sztynort). O złych ocenach decydował przede wszystkim stan populacji, a w przypadku Lasów nad Widawą – stan siedlisk.

Dla 4 stanowisk (Lasy Białowieży, Lasy Bliżyńskie, Pasma Łysogórskie, Starodrzew Szyndzielski) z 7 stanowisk, dla których monitoring w 2017 r. był drugim cyklem (pierwszy miał miejsce w latach 2010-2011), nie odnotowano żadnych zmian w ocenach stanu ochrony. Zmiany dotyczyły 3 stanowisk. Poprawie uległ w przypadku stanowisk Pociecha (poprawa stanu populacji) i Las Wolica (poprawa stanu siedliska), a w przypadku stanowiska Rezerwat Sztynort – stan ochrony uległ pogorszeniu (brak potwierdzenia występowania gatunku na stanowisku; zgniotek znany jedynie z obserwacji w 2007 r., w związku z tym ocena stanu populacji spadła z U1 do U2 i w konsekwencji spadła ocena ogólna).

Na podstawie wyników monitoringu stan ochrony zgniotka cynobrowego dla regionu kontynentalnego należałoby uznać za **niezadowalający (U1)**. Wskazują na to oceny wszystkich parametrów.